

HUMAK[®]

OPINNÄYTETYÖ

”Vain yhdessä onnistumme”

WWF Suomi aktiivisten ympäristökansalaisten tukena

Laura Haikonen

Yhteisöpedagogi (AMK)

(210 op)

4/2022

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijä: Laura Haikonen

Opinnäytetyön nimi: ”Vain yhdessä onnistumme” WWF Suomi aktiivisten ympäristökansalaisten tukena

Sivumäärä: 53 ja 10 liitesivua

Työn ohjaaja: Lotta Viinikka

Työn tilaaja: WWF Suomi

WWF Suomi on linjannut strategiassaan tavoitteen kannustaa entistä enemmän ihmisiä mukaan vaikuttamaan aktiivisina ympäristökansalaisina. Aktiiviset ympäristökansalaiset voisivat osaltaan auttaa meneillään olevan ympäristökriisin pysäyttämässä. Jotta tämä olisi mahdollista, oli tarve syventää ymmärrystä siitä, millaista tukea ihmiset kaipaavat, jotta he voisivat tehdä enemmän ympäristön puolesta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää potentiaalisten aktiivisten ympäristökansalaisten tuen tarpeita, ja mitä he toivovat erityisesti WWF Suomelta. Aineistonkeruussa käytettiin laadullisena menetelmänä Erätauko-keskusteluja. Määrällisenä menetelmänä käytettiin kyselyä, jota jaettiin WWF Suomen sähköisen uutiskirjeen kautta sekä WWF Suomen Facebook ja Instagram seuraajille. Menetelmien käytön suunnittelussa hyödynnettiin käyttäytymisen muutokseen liittyvää Behaviour Change Wheel -työkalua.

Tuloksista selviää, että potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset toivoivat eniten valmiita toimintamalleja, mahdollisuuksia toimia itselle sopivimpana aikana, tietoa erilaisista vaikuttamisen tavoista, yhteisöä, tunnetta toiminnan merkityksestä ja rohkeutta. Lisäksi toivottiin mahdollisuutta keskustella ympäristöasioista muiden toiminnasta kiinnostuneiden kanssa. Tulosten perusteella WWF Suomelle annettiin kehittämisohjeet siitä, miten aktiivisiin ympäristökansalaisiin liittyvää kehittämistyötä tulisi jatkaa. Kehittämisohjeuksina oli esimerkiksi ympäristötoiminnan merkityksen tarkempi avaaminen sekä selvitys siitä, miten kohderyhmän tarpeet on huomioitu nykyisessä toiminnassa.

Opinnäytetyön tuloksia ja kehittämisohjeuksia huomioitiin jo prosessin aikana WWF Suomen tulevan tilikauden toiminnan suunnittelussa. Työ toi toivottua tietoa suoraan kohderyhmältä ja saadut tulokset koettiin hyödyllisiksi. Lisäksi henkilöstön osallistaminen prosessiin selkiytti WWF Suomen toimintaa poikkileikkaavaa teemaa niin, että sen merkitys eri tiimien työssä hahmottui entisestään.

Saatuja tuloksia voidaan hyödyntää muidenkin ympäristötoimintaa järjestävien tahojen toiminnassa. Lisäksi opinnäytetyö tuo esille sen, miten Behaviour Change Wheel -työkalua voidaan käyttää vaikuttavan ympäristötoiminnan suunnittelun tukena.

Asiasanat: ympäristönsuojelu, luonnonsuojelu, vapaaehtoistyö, toimijuus, järjestöt

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator, Bachelor's Degree

Author: Laura Haikonen

Title: "Only together can we succeed" WWF Finland supporting active environmental citizenship

Number of Pages: 53 and 10 attachment pages

Supervisor: Lotta Viinikka

Commissioned by: WWF Finland

WWF Finland has set out in its strategy to encourage and inspire people to become active environmental citizens. Our planet is in crucial state, and in order to make things better we need to change our way of living. This means that environmental impacts must be taken into account in all our decision-making. These changes should happen during this decade we are living. With active environmental citizens it is possible to achieve necessary changes in society. To make this possible, there is a need to deepen the understanding about what kind of support people need so that they can do more for the environment.

The aim of this thesis was to find out the support needs of potential active environmental citizens and what they want from WWF Finland specifically. Discussions were used as a qualitative method and a survey was used as a quantitative method. The survey was distributed via WWF Finland's e-newsletter and to WWF Finland's Facebook and Instagram followers. The Behaviour Change Wheel tool associated with human behavior was utilized to design the use of the methods.

As a result, this thesis shows that potential active environmental citizens mostly hoped for patterns of action, opportunities to act at the most convenient time for themselves, knowledge of different ways of influencing, community, a sense of the importance of action and courage. They also hoped for an opportunity to discuss environmental issues with others. On the basis of the results, WWF Finland was given development proposals as to how development work related to active environmental citizens should continue. The development comments included a more detailed description of the environmental activities and a review about how the needs of the target group have been taken into account in current activities.

The results of this thesis and the suggested development proposals were utilized during the process of planning the activities of WWF Finland's upcoming financial year. The work brought desired information directly from the target group and was perceived to be useful. The obtained results can also be used in the activities of other organizations when they organize environmental activities. In addition, this thesis highlights how the Behaviour Change Wheel can be used to support impactful environmental action planning.

Keywords: nature conservation, environmental protection, volunteer work, associations

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	WWF SUOMI	7
3	TIETOPERUSTA	9
	3.1 Vapaaehtoistyökentän muutos	9
	3.2 Aktiivinen ympäristökansalaisuus	12
	3.3 Käyttäytymisen muutos	14
4	KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT	19
	4.1 Lähestymistapa	19
	4.2 Kysely	20
	4.3 Erätauko-keskustelu	22
	4.4 Aineiston analysointi	23
5	TULOKSET	25
	5.1 Yleistä	25
	5.2 Kyvykkyys, mahdollisuudet ja motivaatio	29
	5.3 Toiveet WWF Suomelta	36
	5.4 Muut huomiot ja esille nousseet teemat	38
6	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	41
	6.1 Kohti aktiivista ympäristökansalaisuutta	41
	6.2 Muut kehittämissuhteet	44
7	LOPUKSI	46
	LÄHTEET	49
	LIITTEET	54

1 JOHDANTO

Maapallon luonnon tila on kriittinen, mutta vielä on toivoa (WWF Suomi 2020, 4–5). Kansainvälinen hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC ja luontopaneeli IPBES ovat tuoneet raporteissaan esille, että elämme eräänlaisessa taitekohdassa. Pääosin ihmisten toiminnan aiheuttamaa ilmaston lämpenemistä ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä ei ole onnistuttu nykyisillä toimilla hillitsemään ja nyt ne uhkaavat ihmisten sekä muiden lajien tulevaisuutta. (IPBES 2019, 3–23; Ympäristöministeriö 2022b.) Meneillään oleva vuosikymmen on toiminnan osalta tärkeässä roolissa. Vuoteen 2030 mennessä maapallon lämpenemisen rajoittaminen alle kahteen asteeseen vaatii merkittäviä päästövähennyksiä (IPCC 2022, 15–18). Lisäksi elinympäristöt ja luonnon monimuotoisuus heikentyy. Tämän seurauksena esimerkiksi satojen miljoonien ihmisten pakolaisuuden, viljelysmaiden tuotantokyvyn laskun ja kuudennen massasukupuuton hillitseminen vaativat pikaisia muutoksia nykyisiin elämäntapoihimme ja yhteiskuntamme rakenteisiin. (Niemelä, Kotiaho & Von Weissenberg 2018, 1–2.)

Tietoa luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään liittyvistä keinoista on olemassa ja nyt ne tulisi ottaa entistä tehokkaammin osaksi päätöksentekoa ja valintoja elämän eri osa-alueilla (Ympäristöministeriö 2022a 63–65; Ympäristöministeriö 2022b). WWF Suomi on strategiassaan linjannut tavoittelevansa entistä enemmän ihmisiä mukaan vaikuttamaan aktiivisina ympäristökansalaisina (WWF Suomi 2020). Aktiiviset ympäristökansalaiset voivat olla mukana vauhdittamassa tulevaisuuden kannalta tarvittavaa yhteiskunnallista muutosta. Tarvittavalla yhteiskunnallisella muutoksella tarkoitetaan tässä nykyisten järjestelmien, rakenteiden sekä ajattelu- ja toimintatapojen ohjaamista kohti ekologisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää yhteiskuntaa (Haverinen, Mattila, Neuvonen, Saramäki & Sillanaukea 2021, 31).

Opinnäytetyöni on tapaustutkimus, jossa tavoittelen syvällisempää ymmärrystä siitä, miten WWF Suomi voisi parhaiten tukea aktiivisia ympäristökansalaisia. Aiemmissä tutkimuksissa ympäristön puolesta toimimisesta on tuotu esiin esimerkiksi se, miten vaikeat tunteet, tiedon puute, mukavuudenhalu tai sosiaalinen paine voivat estää ihmisiä toimimasta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Huolimatta siitä, että ymmärrys toiminnan välttämättömyydestä on olemassa. (Sitra 2019a.) Ympäristötoiminta kuitenkin kiinnostaa monia. Sitran teettämän kyselyn mukaan 62 % vastaajista olisi valmis muuttamaan kulutus- ja elämäntapojaan luontokadon ja

ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi, 59 % vastaajista olisi valmis tekemään konkreettista ympäristötyötä ja 29 % vastaajista olisi valmis toimimaan vapaaehtoisena tai kansalaisaktivistina luonnon puolesta (Sitra 2021, 72).

Jotta aktiivista ympäristökansalaisuutta voidaan tukea, on hahmotettava siihen liittyviä ominaispiirteitä sekä sitä, millaista muutosta ihmisen käyttäytymiseen se vaatisi. Lisäksi on tarpeen tarkastella aktiivista ympäristökansalaisuutta suhteessa perinteiseen kolmannen sektorin tarjoamaan vapaaehtoistyöhön. WWF eroaa muista toimijoista ympäristöjärjestöjen kentällä. Kyseessä on säätiö, jonka toiminnan pääpaino on asiantuntijatyössä ja organisoitua vapaaehtoistoimintaa tarjotaan vähemmän. Vapaaehtoistyö WWF:llä ei ole kytköksissä jäsenyyteen, vaan sen on tarkoitus olla omaehtoisempaa. Tällaista vapaaehtoistyön muotoa voidaan kutsua neljännen sektorin vapaaehtoistyöksi, joka on noussut perinteisen vapaaehtoistyömuodon rinnalle (Mäenpää & Faehnle 2021, 198–203). Selvennän tätä toimintakentän muutosta, aktiivista ympäristökansalaisuutta sekä käyttäytymisen muutokseen liittyvää teoriaa kolmannessa luvussa.

Tavoitteenani on tässä opinnäytetyössä selvittää, millaista tukea ympäristötoiminnasta kiinnostuneet ihmiset tarvitsevat tullakseen aktiivisiksi ympäristökansalaisiksi. Toisena tavoitteena on selvittää, miten WWF Suomi voisi ihmisiä tässä tukea. Tiedon saamiseksi käytän sekä laadullista että määrällistä menetelmää. Määrällistä menetelmää edustaa sähköinen kysely, joka lähetettiin WWF Suomen sähköisen uutiskirjeen mukana yleisuutiskirjeen tilaajille sekä yksityisille kuukausilahjoittajille. Kysely jaettiin myös kohdennettuna mainoksena WWF Suomen Facebook ja Instagram seuraajille. Laadullisena menetelmänä käytin Erätauko-keskustelua, johon kutsuin osallistujia kyselyn kautta sekä WWF Suomen toiminnassa mukana olleita talkoovetäjiä sekä öljyntorjuntajoukkojen johtajia. Esittelen käyttämiäni menetelmiä neljännessä luvussa. Lopuksi esittelen kehittämis ehdotukset WWF Suomelle siitä, miten aktiivisiin ympäristökansalaisiin liittyvää kehitystyötä tulisi saamieni tulosten perusteella jatkaa.

Olen toiminut vapaaehtoisena ja työntekijänä ympäristöjärjestöissä niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti lähes kymmenen vuoden ajan. Tunnistan vapaaehtoistyöhön liittyviä kuormitus-tekijöitä. Olen kokenut sen, kuinka järjestöbyrokraatiaan liittyvät pakolliset tehtävät vievät aikaa ja voimia itse käytännön tekemiseltä. Erilaisia vapaaehtoistyön muotoja on erityisen tärkeää kehittää nyt, kun elämme keskellä ympäristökriisiä ja toimintaa ympäristön puolesta on välttämätöntä lisätä. Neljännen sektorin mukanaan tuomat kevyemmät toimintamahdollisuudet ovat tarpeellisia ja WWF:llä voi olla merkittävä rooli tarjota helposti lähestyttävää ja vaikuttavaa ympäristötoimintaa kaikille kiinnostuneille.

2 WWF SUOMI

WWF, World Wide Fund For Nature eli Maailman luonnonperintösäätiö, on kansainvälinen poliittisesti ja uskonnollisesti riippumaton ympäristöjärjestö. Sen tehtävänä on ”pysäyttää luonnon köyhtyminen” ja tavoitteena ”rakentaa tulevaisuus, jossa luonto ja ihmiset elävät tasapainossa”. Perustamisvuodestaan 1961 se on kasvanut kansainväliseksi WWF-verkostoksi, jolla on yli sadassa maassa toimintaa ja omia toimistoja noin 50 maassa. (WWF Suomi 2022a.) Verkoston yhteiset suojelutavoitteet vuoteen 2030 mennessä ovat ”luonnon elinympäristöjen heikkenemisen pysäyttäminen”, ”lajien sukupuuttouhan poistaminen” sekä ”luonnonvarojen kuluksen ja tuotannon haitallisten ympäristövaikutusten puolittaminen”. Tavoitteiden saavuttamiseksi WWF työskentelee yhteistyössä ihmisten, yritysten ja poliittisten päättäjien kanssa. (WWF Suomi 2020.) WWF on yksi maailman tunnetuimmista järjestöistä - mustavalkoinen pandalogo tunnustetaan laajalti (Impact 2017).

WWF Suomi on perustettu vuonna 1972 ja se on osa kansainvälistä WWF-verkostoa. Suomen toimisto sijaitsee Helsingin Sörnäisissä ja vuonna 2021 järjestössä työskenteli jatkuvassa työsuhteessa 50 henkilöä (WWF Suomi 2021, 22). Suomessa toiminta pohjautuu kansainvälisen verkoston suojelutavoitteisiin ja työtä tehdään metsiin, sisävesiin, lajeihin, ruokaan, perinneympäristöihin, Itämereen, ilmastonmuutokseen ja arktisen luonnon suojelemiseen liittyen. Näiden lisäksi tehdään myös kansainvälistä vaikuttamistyötä. Työn perustana on tutkittu tieto ja toimintaperiaatteita ohjaavat arvot: rohkeus, kunnioitus, suoraselkäisyys ja yhteistyö. (WWF Suomi 2020, 6–8, 21.) Suomessakin WWF on ihmisten keskuudessa tunnettu toimija. Järjestön vuonna 2021 teettämän kattavan tutkimuksen mukaan se oli Suomen tunnetuin ympäristöjärjestö. Sosiaalisen median tileillä (Facebook, Instagram, Twitter ja YouTube) seuraajia oli lähes 240 000 ja säännöllisesti järjestön toimintaa rahallisesti tukevia yksityishenkilöitä, eli kummeja, oli noin 34 800. (WWF Suomi 2021, 14–17.)

Vuoteen 2030 ulottuvassa strategiassaan WWF Suomi painottaa ihmisten mukaan ottamisen merkitystä suojelutavoitteidensa saavuttamisessa. Opinnäytetyöni otsikko ”Vain yhdessä onnistumme”, avaa WWF Suomen strategian neljännen luvun, jossa määritellään tarkemmin, kuinka ihmisiä innostetaan mukaan. Tavoitteena on lisätä aktiivisten toimijoiden määrää sekä auttaa heitä löytämään itselleen sopivia vaikuttamisen tapoja ja kanavia. Jotta tämä olisi mahdollista, on ensin tunnistettava potentiaaliset toimijat ja vahvistettava heidän tietoisuuttansa,

motivaatiota ja kykyjä toimia vaikuttavimmilla tavoilla ympäristön puolesta. (WWF Suomi 2020.)

Kartoitin vuoden 2022 alussa, osana yhteisöpedagogiopintoihini liittyvää harjoittelua, millaista toimintaa WWF Suomi tarjoaa ympäristötoiminnasta kiinnostuneille ihmisille. Kartoituksesta kootun raportin mukaan tällä hetkellä tarjotaan useita erilaisia osallistumisen mahdollisuuksia, kuten talkoita, öljyntorjuntajoukkoja, WWF nuorten toimintaa, lajityöryhmiä sekä kouluvierailuja. Organisoitua toimintaa voidaan tarjota kuitenkin vain rajatulle määrälle ihmisiä ja nyt halutaan kannustaa ja innostaa ihmisiä myös omatoimiseen ympäristötoimintaan. Tällä hetkellä WWF Suomi kannustaa ihmisiä toimimaan ympäristön puolesta tarjoamalla kattavasti tutkittua tietoa eri ympäristöteemoista sekä erilaisia itsenäisesti toteutettavia ympäristötekoja. Tällaisia ovat esimerkiksi sähköpostiin tilattava ruokakurssi, metsävaikuttamisopas ja ympäristökasvatusmateriaalit kasvattajille. (WWF Suomi 2022b.)

Järjestökentällä WWF eroaa muista toimijoista. Kyseessä on säätiö, jonka työn tekemisen pääpaino on asiantuntijatyössä ja organisoitua vapaaehtoistoimintaa on vähemmän, kuin muilla järjestöillä. Vapaaehtoistyön tekeminen WWF:n kautta ei ole kytköksissä jäsenyyteen, vaan sen on tarkoitus olla omaehtoisempaa. WWF:llä on hyvät mahdollisuudet tarjota ympäristötoiminnasta kiinnostuneille ihmisille vaikuttamisen mahdollisuuksia, sillä se tavoittaa laajasti ihmisiä omissa kanavissaan sekä tekee paljon yhteistyötä eri tahojen kanssa. Lisäksi WWF Suomella on vahvaa ympäristökasvatusosaamista, jonka avulla ihmisten ympäristötoimintaa pystytään tukemaan vaikuttavasti ja asiantuntijuuteen perustuen. (ks. WWF Suomi 2021.)

3 TIETOPERUSTA

Tässä luvussa kerron tarkemmin kehittämistyöni kohderyhmästä, aktiivisista ympäristökansalaisista sekä siitä toimintaympäristöstä, jossa he vaikuttavat. Lisäksi avaan kehittämistyöhöni oleellisesti liittyvänä työkalun, Behaviour Change Wheel, joka tuo käyttäytymismuutokseen liittyvän teoreettisen pohjan sille, miten ihmisiä voi innostaa ja tukea kohti aktiivista ympäristökansalaisuutta.

3.1 Vapaaehtoistyökentän muutos

Vapaaehtoistyötä tehdään eniten järjestöjen, yhdistysten tai seurojen kautta (Rahkonen 2021, 16). Vapaaehtoistyöllä tarkoitetaan kaikille avointa, ilman rahallista palkkiota tehtävää itsensä ja oman lähipiirin ulkopuolelle ulottuvaa tekemistä, jota ihminen valitsee tehdä vapaasta tahdostaan ja jonka hän kokee tärkeäksi (Valtionvarainministeriö 2015, 14; Kansalaisareena 2022). Vapaaehtoistyöstä puhuttaessa käytetään myös käsitettä vapaaehtoistoiminta. Käsitteiden erona on pidetty esimerkiksi sitä, että vapaaehtoistyö viittaa enemmän yksilötasolla toimimiseen, joka voi olla myös syvempää sitoutumista vaativaa. Vapaaehtoistoiminta taas olisi useammin ryhmämuotoista ja harrastuksenomaista, kuitenkin aina kolmatta osapuolta hyödyttävää. Jotkut valitsevat mieluummin vapaaehtoistoiminta-käsitteen siksi, että vapaaehtoistyö viittaa työn tekemiseen, jota toiminta toki muistuttaa, mutta mitä sen ei kuitenkaan tulisi olla. Käsitteitä käytetään vivahde-eroista huolimatta yleensä toistensa synonyymeina. (Valliluoto 2014, 13–14.) WWF Suomi käyttää käsitettä vapaaehtoistyö, joten käytän selvyuden vuoksi sitä myös tässä työssä.

Toimintakenttää, jossa vapaaehtoistyötä on totuttu tekemään, kutsutaan kolmanneksi sektoriksi tai kansalaisyhteiskunnaksi. Tämä on yksi suomalaisen yhteiskunnallisen elämän kentistä. Muita yhteiskunnallisen elämän kenttiä ovat julkinen sektori (valtio ja kunnat, jotka eivät pyri taloudelliseen voittoon) ja yksityinen sektori (yritykset, jotka tavoittelevat taloudellista voittoa). Kolmannella sektorilla kansalaiset kehittävät yhteiskuntaa erilaisten organisaatioiden, kuten järjestöjen ja yhdistysten, kautta. Toimintakentän toimintaa luonnehtivat samat piirteet kuin vapaaehtoistyötäkin: toimintaa tehdään vapaasta tahdosta, voittoa tavoittelematta ja valittuja yhteisön arvoja edistäen. Kolmannen sektorin organisaatiot määrittelevät itse toimintansa tavoitteet ilman julkisen hallinnon tai markkinoiden kontrollia. (Ruuskanen, Jousilahti, Faehnle, Kuusikko, Kuittinen, Virtanen & Strömberg 2020, 18–19.)

Kolmannen sektorin toiminta on viimeisen kahden vuosikymmenen ajan ollut suuressa muutoksessa. Kentällä toimivat organisaatiot ovat omien arvojensa ja teemojensa äänitorvina olemissa lisäksi alkaneet tuottaa julkisen sektorin toimintaa täydentäviä palveluja. Julkinen sektori on myös ohjannut järjestöjä tuottamaan tarvittavia palveluja esimerkiksi toiminta-avustuksien myöntämisen kriteereitä kiristämällä. Lisäksi jäsenet ovat alkaneet odottaa järjestöiltä laadukasta vastinetta jäsenmaksuille sen sijaan, että itse toimisivat aktiivisesti toiminnan järjestäjinä. Jäsenistä tulee näin vapaaehtoistyön näkökulmasta toimijoiden sijaan passiivisia asiakkaita. Palvelujen tuottamisen kasvu ja jäsenistön odotukset ovat johtaneet järjestöjen ammattimaistumiseen, kun odotuksia vastaavaa toimintaa toteuttamaan on tarvittu palkattua henkilöstöä. (Ruuskanen ym. 2020, 32–40). Järjestöjen tulee pystyä osoittamaan työn vaikuttavuus entistä paremmin, mikä osaltaan lisää hallinnollista työtä ja vaikuttaa niin työntekijöiden kuin vapaaehtoisten jaksamiseen (Osana 2021).

Järjestöt saavat paljon julkista rahoitusta toiminnalleen ja sen käytön ehdot ovat kiristyneet. Järjestöt ajavat edelleen itsenäisesti tärkeäksi määrittelemiään asioita, mutta ovat samalla yhä enemmän sidottuja julkisen sektorin tavoitteisiin, mikä asettaa järjestöille vaikuttavuus-, tehokkuus- ja raportointivelvoitteita. Tämä voi vaikuttaa järjestöjen rooliin yhteiskunnan kriittisenä äänenä ja kehittäjänä, jos valtaosa järjestöjen toiminnan rahoituksesta tulee julkiselta sektorilta. (Ruuskanen ym. 2020, 52–53.) Viimeisimmän sosiaali- ja terveystieteiden järjestöille suunnatun kyselyn mukaan jopa 71 % järjestöistä on huolestunut riippumattomuutensa tulevaisuudesta (SOSTE 2022). Jotta kolmas sektori säilyttää ulkoisista auktoriteeteista riippumattoman asemansa, tulisi rahoitusta löytyä joko uusista kanavista tai nykyisen rahoituksen sallia perustoiminnan lisäksi innovaatio-, kokeilu- ja kehittämishankkeet (Ruuskanen ym. 2020, 67).

Vaikka toimintaa järjestämässä on entistä enemmän palkattua henkilöstöä ja erilaiset velvoitteet lisääntyneet, vapaaehtoistyö edelleen kiinnostaa ihmisiä. Suuri osa suomalaisista on mukana järjestötoiminnassa jäsenenä tai tekee vapaaehtoistyötä muilla tavoin (Oikeusministeriö 2021, 13). Vapaaehtoistyö on suomalaisille tärkeää ja sitä tehdään paljon, mutta järjestöillä on haasteita löytää toiminnasta ja kasvaneesta raportointivelvollisuudesta vastuuta kantavia luottamushenkilöitä. Samalla nykyisten toimijoiden jaksaminen on koetuksella. (Osana 2021; Peltosalmi, Eronen, Haikari, Laukkarinen, Litmanen, Londén & Ruuskanen 2020, 40.) Kasvaneesta vastuunmäärästä huolimatta vapaaehtoistyötä halutaan edelleen tehdä koordinoitusti järjestöjen kautta (Fields 2021, 4), mutta kysyntää on myös kevyemmälle toiminnalle, johon ei tarvitse

sitoutua pitkäaikaisesti (Osana 2021; Hannula 2018, 58). Lisäksi teknologian kehitys ja digitalisaatio ovat mahdollistaneet uudenlaisia osallistumisen tapoja sekä helpottanut ihmisten yhdistymistä tärkeäksi koetun asian puolestapuhujiksi (Sitra 2020, 6).

Perinteisen kolmannen sektorin organisoidun vapaaehtoistyön rinnalle onkin nyt noussut uudenlainen vapaaehtoistyön muoto: itseorganisoituva neljäs sektori. Neljättä sektoria kuvaa verkostomainen toimintatapa, jossa ihmiset yhdistyvät itsenäisesti, yleensä sosiaalisen median kautta, vaikuttamaan yhteiskunnassa havaitsemiinsa epäkohtiin ilman järjestöihin liittymistä. (Mäenpää & Faehnle 2021, 44.) On tärkeää hahmottaa, että vaikka neljäs sektori on eroteltu omaksi kentäkseen suomalaisessa yhteiskunnassa, sen toiminta kohdentuu ja vaikuttaa myös muihin sektoreihin. Toiminnassa mukana olevat ihmiset vaikuttavat omissa yhteisöissään ja tekevät yhteistyötä eri sektoreiden kanssa. Itseorganisoitunut toiminta voi myös johtaa järjestön, osuuskunnan tai yhteiskunnallisen yrityksen perustamiseen. Neljäs sektori synnyttää uutta toimijuutta ja yhteistoimintaa, jolla haastetaan totuttuja tapoja vaikuttaa yhteiskunnassa. (Mäenpää & Faehnle 2021, 198–203.)

Ympäristötoiminnan näkökulmasta neljännen sektorin tuomat uudet toimintamuodot ovat erityisen tärkeitä, kun tarvitaan laajaa yhteiskunnallista muutosta ja nykyisten toimintatapojen haastamista sekä mahdollisimman paljon ihmisiä mukaan toimintaan. Ympäristön tilasta huolestuneet ihmiset ovat järjestäytyneet globaaleiksi liikkeiksi ilman taustaorganisaatioita. Yksi tällainen esimerkki on nuorten ilmastoliike Fridays For Future (FFF). FFF sai alkunsa ruotsalaisen Greta Thunbergin innoittamana, kun hän asettui Ruotsin parlamentin eteen koululakkoon vaatien nopeampia poliittisia päätöksiä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi (Raudaskoski 2021, 141). Liikkeen voimasta kertoo se, että syyskuun 2019 ilmastolakkoon osallistui Suomessa arviolta 16 000 henkilöä (Raudaskoski, 143). Maailmanlaajuisesti ilmastolakkoja on järjestetty yli 7 500 kaupungissa ja niihin on osallistunut yli 14 miljoona henkilöä (Fridays For Future 2022).

Neljännen sektorin mukainen toiminta on löytänyt paikkansa yhteiskunnallisesta toimintakentästä ja on todennäköistä, että se tulee tulevaisuudessa vahvistumaan. Se tarjoaa ihmisille mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen muutokseen omaehtoisesti, ilman hierarkkisia rakenteita ja julkisen vallan säätelyä. Ihmiset voivat siten valita toimia yhdessä tärkeän asian puolesta. (Mäenpää & Faehnle 2021, 200–203.) Neljättä sektoria ei kannata ajatella perinteisen järjestötoiminnan kilpailijana, vaan sen vireyttäjänä ja uudenlaisten toimintatapojen tienraivaaja-

jana, josta järjestökentällä voidaan ottaa mallia. (Mäenpää & Faehnle 2021, 257–261.) Toimintakentän muutokseen on havahduttu myös päättäjien puolella. Tällä hetkellä valmistellaan muutosta yhdistyslakiin ja uutta toimintaryhmälakia, joilla halutaan keventää järjestöjen toimintaa sekä tuoda vapaasti järjestäytyneille liikkeille oikeuskelpoisuus (Oikeusministeriö 2021, 11–12).

WWF Suomi toimii kolmannen ja neljännen sektorin välimaastossa. Vapaaehtoisille on tarjolla organisoitua tekemistä, kuten talkoita ja WWF nuorten toimintaa (WWF Suomi 2022c). Ihmisiä kannustetaan myös toimimaan omaehtoisesti esimerkiksi vaikuttamalla kouluruokaan tai päättäjiin kuntaomisteisten metsien suojelemiseksi (WWF Suomi 2022d; WWF Suomi 2022e). Jäsenyyteen perustumattoman organisaatorakenteensa vuoksi on luontevaa, että se kannustaa entistä enemmän ihmisiä toimimaan mahdollisimman itsenäisesti. Myös rahoitus pohja tuo liikumavaraa. Suurin osa tuloista tulee yksityisiltä henkilöiltä, mikä mahdollistaa toiminnan suunnan määräämisen tärkeimmiksi ja vaikuttavimmiksi todettuihin teemoihin (WWF Suomi 2021, 16). WWF Suomella on ajankohdallisesti hyvä tilaisuus tavoittaa ja tukea aktiivisia ympäristökansalaisia, jotka haluavat toimia ympäristön puolesta ilman sitoutumista muuhun järjestötoimintaan.

3.2 Aktiivinen ympäristökansalaisuus

Neljäs sektori on siis hyvä vaihtoehto, jos halutaan innostaa iso joukko ihmisiä toimimaan ympäristön puolesta. Kentälle tarvitaan aktiivisia ympäristökansalaisia, jotka osaltaan vauhdittavat tarvittavaa yhteiskunnallista muutosta (WWF Suomi 2020). Tässä luvussa kerron siitä, mitä aktiivisella ympäristökansalaisuudella tässä kehittämistyössä tarkoitan. Ympäristökansalaisuudesta löytyy mainintoja 1970-luvulta lähtien, mutta käsitteen varsinainen käyttö on alkanut 2000-luvun alkupuolella, kun yksi merkittävimmistä aiheista käsittelevistä teoksista, Andrew Dobsonin ja Derek Bellin ”Environmental Citizenship”, ilmestyi. Käsite on kuitenkin edelleen hyvin moniulotteinen ja -tulkintainen (Huttunen, Aro, Salo & Turunen 2019). Käsitettä voi lähestyä vertaamalla sitä kansalaisuuteen ja määrittelemällä siihen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, ominaispiirteitä ja toimintatapaa (Cantell, Aarnio-Linnanvuori & Tani 2020, 210–212).

Olemme kansalaisia, kun toimimme oman yksityiselämän ulkopuolella yhteiskunnan jäsenenä ja tunnemme kuuluvamme yhteiskuntaan (Harju 2006, 85–88). Muodollinen kansalaisuus, eli tietyin kriteerein, kuten syntymän tai hakemuksen kautta saatu, liitetään vahvasti kansalaisuus-

käsitteeseen. Muodollisen kansalaisuuden puuttuminen ei kuitenkaan estä ihmistä tuntemasta kuuluvuutta siihen yhteiskuntaan, jossa hän elää ja toimii. (Nivala & Ryyänen 2019, 160–163.) Kansalaisuuteen kuuluu vapaus toimia ja vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin sekä oikeus ihmisarvoiseen elämään. Kansalaisvelvollisuudet pitävät yllä yhteiskunnan perustoimivuutta ja -turvallisuutta, mikä ilmenee esimerkiksi velvollisuutena noudattaa lakia. (Harju 2006, 85–88.) Kansalaisuuteen liittyy siis kolme ulottuvuutta: annettu kansalaisuus, koettu yhteiskunnan jäsenyys ja osallistuminen yhteisön toimintaan. Katsantokannasta riippuu, painotetaanko muodollista kansalaisuutta kansalaisuudesta puhuttaessa. (Nivala & Ryyänen 2019, 160–163.)

Ympäristökansalaisuus eroaa kansalaisuudesta erityisesti vastuun, oikeuksien ja velvollisuuksien osalta sekä sitoutumattomuutena valtiollisiin rajoihin. Ympäristökansalainen kokee vastuuta ihmisten lisäksi muustakin luonnosta sekä tulevista sukupolvista ja ymmärtää myös näiden oikeuden hyvään elämään. Tähän liittyen myös ympäristökansalaisen velvollisuudet perustuvat oikeudenmukaisuuteen ja myötätuntoon. (Koskinen 2010, 22–23.) Tämä näkyy esimerkiksi ympäristökansalaisen huolenpidon piirin laajenemisena lähiyhteisöstä globaalille tasolle (Salonen & Bardy 2015, 8). Ympäristökriisi on maailmanlaajuinen ongelma, mikä on peruste ympäristökansalaisuuden valtiorajattomuuteen (Koskinen 2010, 22–23). Ympäristökansalaisuuden voi nähdä liittyvän myös Arto O. Salosen (2021) painottamaan planetaariseen kansalaisuuteen, jossa ihminen ymmärtää omien valintojen vaikutuksen tulevaisuuteen globaalilla tasolla. Ympäristökansalaiset ovat motivoituneita ja vastuullisia toimijoita, jotka henkilökohtaisen valintojensa lisäksi vaikuttavat itsestä ulospäin yhteisöllisesti yhteiskunnallisen muutoksen aikaansaamiseksi (Koskinen 2010, 23).

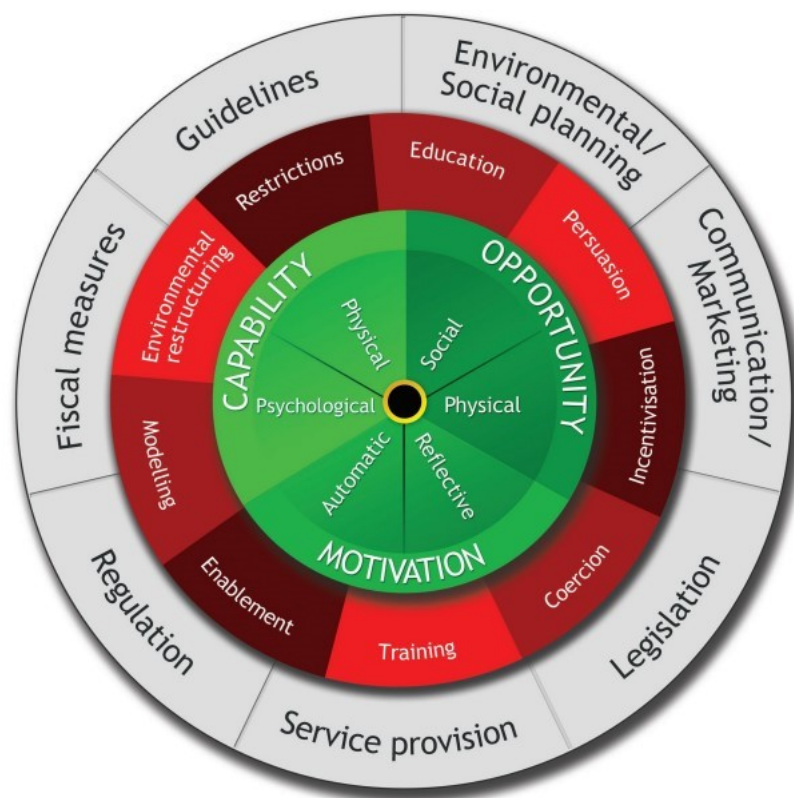
Aktiivisuus on ympäristökansalaisuuden määritelmään sisältyvä ominaisuus, sillä ympäristökansalaisuuteen liittyy olennaisesti halu toimia ympäristön puolesta (Koskinen 2010, 22–23). Aktiivisen ympäristökansalaisuuden sijaan voitaisiinkin puhuta myös pelkästään ympäristökansalaisuudesta. WWF Suomi käyttää sekä ympäristökansalaisuus, että aktiivinen ympäristökansalaisuus -käsitteitä. Käytän aktiivinen ympäristökansalaisuus -käsitettä, sillä se korostaa ihmisen toimijuuden luonnetta ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja luontokadon pysäyttämässä. Toimijana aktiivisella ympäristökansalaisella on tahtoa, kykyä ja mahdollisuuksia toimia yhdessä muiden kanssa monimutkaisten ympäristöongelmien ratkaisijana (Nivala & Ryyänen 2019, 95).

3.3 Käyttäytymisen muutos

Seuraavaksi tarkastelen sitä, miten käyttäytymistiede voi auttaa aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen innostamisessa ja kannustamisessa. On yleistä, että vaikka ymmärretään maailman tilan vaativan muutosta omaan käyttäytymiseen, ei sitä syystä tai toisesta olla valmiita tekemään. Kyse ei välttämättä ole ympäristömyönteisen asenteen puuttumisesta, vaan käyttäytymisen muuttaminen itsessään on vaikeaa. Ilmastonmuutos ja luontokato ovat ongelmina monimutkaisia ja niiden vaikutukset näkyvät elämässä hitaasti, jolloin niihin liittyviä elämäntapamuutoksia voi olla hankala tehdä. (Salo 2021.) Aktiiviset ympäristökansalaiset voivat innostaa ja auttaa ihmisiä sekä yhteisöjä muuttamaan toimintaansa ympäristöystävällisemmäksi. Kun ihmiset asettuvat yhdessä ilmastonmuutoksen ja luontokadon ratkaisijoiksi, voi tuloksena olla huomattava yhteiskunnallinen muutos, joka aluksi saattoi tuntua mahdottomalta saavuttaa (Salonen & Bardy 2015, 12). WWF Suomi on tunnistanut, kuinka tärkeässä roolissa aktiiviset ympäristökansalaiset ovat ympäristön hätätilan pysäyttämässä. Siksi se on linjannut strategiassaan edistävänsä aktiivisten ympäristökansalaisten kykyä, mahdollisuuksia ja motivaatiota toimia ympäristön hyväksi. (WWF Suomi 2020, 17–18.) Tämän edistämässä hyödynnetään yhtä tunnettua käyttäytymisen muutosteoriaa.

Susan Michien, Lou Atkinsin ja Robert Westin (2014, 11) luoma Behaviour Change Wheel-työkalu on tarkoitettu käyttäytymiseen muutokseen tähtäävien toimintojen, eli interventioiden, suunnitteluun. Työkalu yhdistää 19 eri käyttäytymisen muutokseen liittyvää tutkittua teoriaa käytännönläheiseksi apuvälineeksi interventioiden suunnittelijoille. Se auttaa ymmärtämään, mitä kaikkea suunnittelussa tulee ottaa huomioon, jotta toivottuun käyttäytymisen muutokseen päästään. Lisäksi sen avulla toimenpiteistä saadaan mahdollisimman vaikuttavia, jotta saavutettu käyttäytymisen muutos myös pysyy. (Michie, Atkins & West 2014, 11–14.) Suomessa työkalu tunnetaan myös nimellä käyttäytymisen muutospyörä (Aittasalo, Hankonen, Nupponen & Seppälä 2017). Käytän tässä työssä tekstin sujuvoittamisen vuoksi englanninkielisestä käsitteestä, Behaviour Change Wheel, lyhennettä BCW. Työkaluun liittyviä muita suomenkielisiä käsitteitä käytän UKK-instituutin asiantuntijoiden tekemien käännösten mukaisesti (ks. Aittasalo ym. 2017). BCW-työkalu on monivaiheinen ja siihen sisältyy runsaasti erilaisia interventioita. Esittelen tässä luvussa BCW-työkalua niiltä osin, mitä käytin siitä kehittämistyössäni. Kehittämistyöstäni saatavien tulosten avulla WWF Suomi voi jatkossa hyödyntää työkalua koko laajuudessaan.

BCW-työkalu koostuu kolmesta kehästä (kuvio 1). Sisimmän kehän muodostaa COM-B-malli, joka kuvaa käyttäytymisen alkulähteitä. Mallin ajatus on, että käyttäytyminen (B=behaviour) on yhteydessä kyvykkyyteen (C=capability), mahdollisuuksiin (O=opportunity) ja motivaatioon (M=motivation). Mikäli käyttäytymistä halutaan muuttaa, tulee yhdessä tai useammassa käyttäytymisen alkulähteistä tapahtua muutosta riippuen kohderyhmän lähtötilanteesta ja muutoksen tarpeesta. Kohderyhmällä tulee siis olla tarpeeksi kykyjä, mahdollisuuksia ja motivaatiota, jotta käyttäytyminen muuttuisi toivottuun suuntaan. Toisen kehän BCW-työkalussa muodostaa yhdeksän vaikuttamistoimintoa, joiden avulla käyttäytymisen alkulähteitä tuetaan. Uloimmalla kehällä on määritelty seitsemän politiikkatoimea, jotka mahdollistavat erilaisten vaikuttamiskeinojen käytön. (Michie ym. 2014, 11–20; Aittasalo ym. 2017.) Työkalusta voi kuvaa katsomalla havaita heti, mitkä vaikuttamistoimet sopivat parhaiten minkäkin alkulähteen tukemiseen sekä millä politiikkatoimilla voidaan taas vaikuttaa mihinkin vaikuttamistoimintaan.

Kuvio 1: Behaviour Change Wheel -työkalun kehät (Michie ym. 2014, Figure 1).

BCW-työkälun ensimmäisessä vaiheessa täsmennetään, mikä on se käyttäytyminen, jota tavoitellaan. Se tehdään määrittelemällä ratkaistava ongelma käyttäytymiseen liittyvillä käsitteillä. Kehittämistyössäni ongelma on se, että maailman tila vaatii nopeaa yhteiskunnallista muutosta. Ongelma ei itsessään sisällä tietoa siitä, millainen käyttäytyminen ongelman ratkaisisi. (Michie ym. 2014, 31–32.) WWF Suomi on linjannut strategiassaan, että yhtenä keinona ongelman ratkaisuun on lisätä aktiivisten ympäristökansalaisten määrää Suomessa (WWF Suomi 2020, 17–18). Tämä on kuitenkin vielä melko laaja määritelmä käyttäytymisen muutokseen tähtäävien toimintojen suunnittelussa, joten sitä on tarpeen tarkentaa. Aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen ja neljännen sektorin vapaaehtoistyöhön liittyviä ominaispiirteitä sekä WWF Suomen tarjolla olevia toimintamuotoja soveltaen voidaan tavoiteltava käyttäytyminen ryhmitellä seuraavasti:

- 1) Aktiiviset ympäristökansalaiset, jotka jakavat sosiaalisessa mediassa ympäristöasioihin liittyvää sisältöä ja osallistuvat keskusteluun.
- 2) Aktiiviset ympäristökansalaiset, jotka järjestävät tapahtumia tai tempauksia heille tärkeiden ympäristöasioiden puolesta.
- 3) Aktiiviset ympäristökansalaiset, jotka kannustavat omia yhteisöjään toimimaan ympäristöystävällisemmin.

Sosiaalisessa mediassa toimiminen kytkeytyy vahvasti neljännen sektorin ominaispiirteisiin. Toiminnalle on ominaista, että ihmiset verkostoituvat itsenäisesti sosiaalisen median kautta toimimaan itselle tärkeiden teemojen parissa (Mäenpää & Faehnle 2021, 42–45). Tätä toimintamuotoa on tärkeää tukea, sillä WWF Suomen määritelmä tuettavasta ympäristökansalaisuudesta liittyy erityisesti neljännellä sektorilla tapahtuvaan toimintaan. Tapahtumien ja tempaus-ten järjestäminen liittyy WWF Suomen tällä hetkellä tarjottaviin osallistumisen mahdollisuuksiin sekä tarpeeseen kannustaa ihmisiä järjestämään itsenäisesti esimerkiksi erilaisia talkoita (WWF Suomi 2022b). Yhteisöihin vaikuttaminen on yksi Paul Sternin (2000, 410) määrittelemistä ympäristömyönteisen toiminnan muodoista. Sternin mukaan yhteisöihin vaikuttaminen on tärkeää, sillä erilaisia yhteisöjä on valtavasti ja yhdessä niiden toiminnalla on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Myös WWF Suomen näkökulmasta yhteisöt ovat tärkeässä roolissa. WWF Suomi voi tarjota organisoitua vapaaehtoistyötä vain rajallisesti, jolloin yhteisöissä toimiminen voidaan nähdä yhtenä vapaaehtoistyön muotona. Aktiiviset ympäristökansalaiset to-

teuttavat silloin WWF Suomen suositusten mukaista toimintaa omilla yhteisöissään vapaaehtoisesti. Tällä tavoin tarvittavaa yhteiskunnallista muutosta on mahdollista edistää tehokkaasti ja vaikuttavasti.

Kun tavoiteltava käyttäytyminen on tarkasti määritelty, määritellään millaisia muutoksia ihmisessä tai ympäristössä tulee tapahtua, jotta toivottuun käyttäytymiseen päästään. Tämän selvittämisen apuna käytetään COM-B-mallia. Malli auttaa syventymään tarkemmin käyttäytymisen muutoksen alkulähteisiin ja niiden ominaisuuksiin. Jokaista alkulähdettä tarkastellaan toivotun käyttäytymisen näkökulmasta. Tarkastelu tehdään selvittämällä, mitä kyvykkyyteen, mahdollisuuksiin tai motivaatioon liittyviä ominaisuuksia toivottuun käyttäytymiseen liittyy ja mitä niistä kohderyhmällä jo on tai mitä he tarvitsevat. Käyttäytymisen alkulähteet sekä niiden tarkempi avaus on esitelty taulukossa 1. (Michie ym. 2014, 57–63.)

Taulukko 1: Käyttäytymiseen liittyvät alkulähteet sekä niihin sisältyvät ominaisuudet Michien, Atkinsin ja Westin (2014) teorian pohjalta.

Käyttäytymisen alkulähde	Käyttäytymisen alkulähteisiin sisältyvät ominaisuudet	
Kyvykkyys (Capability)	Fyysinen: fyysiset taidot, voima, kestävyys	Psyykkinen: tiedot tai psyykkiset taidot, vahvuus tai sinnikkyys toteuttaa tarvittavat henkiset prosessit
Mahdollisuudet (Opportunity)	Fyysiset: ympäristön tarjoamat tilaisuudet, kuten aika, resurssit, paikat ja vihjeet	Sosiaaliset: Ihmisten väliseen vuorovaikutukseen perustuvat tilaisuudet, sosiaaliset normit
Motivaatio (Motivation)	Tiedostettu: harkinta, johon kuuluu tietoiset aikomukset ja seurausten punnitseminen	Automaattinen: tunnereaktiot, halut ja tarpeet, yllykkeet ja estot sekä refleksit

Käyttäytymisen muutokseen liittyvät toimet voivat mennä harhaan, jos kohderyhmää ei osallisteta käyttäytymisen alkulähteisiin liittyvien tarpeiden määrittelyssä. Ilman kohderyhmän osallistamista riskinä on, että keskitytään esimerkiksi tukemaan kohderyhmän kyvykkyyttä, vaikka todellinen tarve olisikin motivaation herättelyssä. Huonosti kohdennetun toiminnan ris-

kinä on myös saavutetun käyttäytymisen palautuminen ennalleen. Kohderyhmän tarpeiden kar-toittamisessa on hyvä käyttää erilaisia menetelmiä kattavan kokonaiskuvan saamiseksi. Tähän voi käyttää esimerkiksi yksilö- tai ryhmähaastatteluja sekä kyselyä. BCW-työkaluun sisältyy valmis kyselypohja sekä ehdotuksia haastattelukysymyksiksi. (Michie ym. 2014, 58–72.)

Kun kohderyhmän tarpeet on määritelty ja selvitetty, mihin käyttäytymisen alkulähteistä tulisi keskittyä, siirrytään BCW-työkalussa seuraavalle kehälle. Kehällä on yhdeksän vaikuttamistoimintoa, joiden avulla tuetaan alkulähteissä tarvittavaa muutosta. Jokaiselle alkulähteelle on määritelty sopivimmat vaikuttamistoiminnot (Taulukko 2). (Michie ym. 2014, 108–116.)

Taulukko 2: Käyttäytymisen alkulähteisiin suositellut vaikuttamismuodot (Michie ym. 2014, Table 2.3).

Käyttäytymisen alkulähteet (COM-B)		Vaikuttamistoiminnot								
		Koulutus (Education)	Suostuttelu (Persuasion)	Kannustinten asettaminen (Incentivisation)	Pakottaminen (Coercion)	Harjoittaminen, valmentaminen (Training)	Rajoittaminen (Restriction)	Ympäristön muuttaminen (Environmental)	Mallin antaminen (Modelling)	Mahdollistaminen (Enablement)
Kyvykkyys (Capability)	Fyysinen									
	Psyykinen									
Mahdollisuudet (Opportunity)	Fyysiset									
	Sosiaaliset									
Motivaatio (Motivation)	Tiedostettu									
	Automaattinen									

Kun sopivimmat ja tehokkaimmat vaikuttamistoimet on valittu, siirrytään kehän uloimmalle reunalle politiikkatoimiin. Poliittikkatoimiin vaikuttamalla tuetaan ja mahdollistetaan tarvittavien vaikuttamistoimintojen käyttöä. Poliittikkatoimet voivat liittyä niin organisaation omaan kuin laajemmin poliittiseen toimintaan, kuten lainsäädäntöön ja verotukseen. Poliittikkatoimien tarkastelun kautta päästään käsiksi myös rakenteellisen muutoksen tarpeisiin. Tämä voi tuoda esille, mitä muutoksia yhteiskunnassa tulisi tapahtua, jotta ihmisen käyttäytymisen muuttamiseen tarvittavia vaikuttamistoimia voidaan käyttää. Poliittikkatoimien avulla voidaan siis lisätä toivotun käyttäytymisen muutoksen vaikuttavuutta ja muutoksen pysyvyyttä niin kohderyhmän kuin rakenteiden osalta. (Michie ym. 2014, 134–143; Aittasalo ym. 2017.)

4 KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

4.1 Lähestymistapa

Kehittämistyöni lähestymistapa on tapaustutkimus, jossa pyritään saamaan mahdollisimman kattava kuva tarkasti rajatusta tapauksesta (Vuori 2022). Tutkimuskohteena on aktiivisten ympäristökansalaisten toiminnan tukeminen, jonka kehittämisestä WWF Suomi on linjannut strategiassaan (WWF Suomi 2020). Kohdensin tutkimuksen WWF Suomen toiminnasta kiinnostuneille tai jo mukana oleville henkilöille. Kohderyhmän rajaus oli tärkeää, jotta tavoittaisin potentiaalisimmat henkilöt. Hyödyntäen BCW-työkalua halusin tavoittaa sellaisia henkilöitä, joilla on jo motivaatiota ympäristön puolesta toimimiseen, mutta jotka kaipaavat tukea muihin käyttäytymisen alkulähteisiin liittyen (Michie ym. 2014, 59–60). Tällä tavoin voin keskittyä tarkastelemaan enemmän sitä, millaisia kyvykkyyteen tai mahdollisuuksiin liittyviä tarpeita kohderyhmällä on, jotta toivottua käyttäytymisen muutosta, aktiivista ympäristökansalaisuutta, olisi mahdollista tukea entistä paremmin.

Kattavan kuvan saamiseksi käytin aineistonhankinnassa laadullista ja määrällistä menetelmää. Tapaustutkimuksessa kahden eri menetelmän käyttö lisää mahdollisuutta saada tutkimuskohdeesta mahdollisimman monipuolisen kokonaiskuvan. Määrällisen aineistonhankintamenetelmän avulla on mahdollista kerätä laajasti tietoa erilaisten tutkimusmuotojen potentiaalista ja laadullisella menetelmällä taas voidaan syventää ymmärrystä kohderyhmän tarpeista. Saatujen tulosten perusteella ei pyritä tilastolliseen yleistämiseen, vaan tarkasti rajatusta ilmiöstä saatavaan monipuoliseen ymmärrykseen. Ymmärryksen avulla voin tuottaa täsmennettyjä ja kohderyhmälähtöisiä kehittämisehdotuksia ja -ideoita WWF Suomelle. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 52–54.)

Tapaustutkimuksen lisäksi kehittämistyöni on teoriaohjautuva, jolloin suunnittelen käyttämäni menetelmät ja analysoin aineistoa valittujen teorioiden tai ajattelumallien kautta jättäen tilaa myös teorian ulkopuolisille havainnoille (Tuomi & Sarajärvi 2018, 81). Menetelmien muotoilu sekä aineiston tulkinta perustuu aktiivisen ympäristökansalaisuuden käsitteeseen sekä BCW-työkaluun. Teoriaohjaava lähestymistapa on perusteltua myös WWF:n näkökulmasta. Organisaation toiminta perustuu tutkittuun tietoon ja sen soveltamiseen, joten se nähtiin tärkeänä lähtökohtana myös tälle kehittämistyölle (WWF Suomi 2020, 7).

4.2 Kysely

Kyselytutkimus edustaa kehittämistyössä kvantitatiivista, eli määrällistä menetelmää, joka mahdollistaa ympäristötoimintaa tukevien muotojen numeraalisen vertailun erilaisten vastaajien kesken (Vilka 2021, 14–15). Kysely toteutettiin sähköisesti Webropol-alustalla ja se oli avoinna 3.-18.3.2022. Kutsu kyselyyn lähetettiin WWF Suomen sähköisessä uutiskirjeessä yleisuutiskirjeen tilaajille sekä yksityisille kuukausilahjoittajille, eli kummeille. Tämän lisäksi kysely julkaistiin kohdennettuna mainoksena WWF Suomen Facebook ja Instagram seuraajille. Kysely kohdennettiin WWF:stä jo valmiiksi kiinnostuneille, sillä heidän joukostaan voitiin olettaa löytyvän myös ympäristötoiminnasta kiinnostuneita henkilöitä. Tällä voitiin vaikuttaa siihen, että kysely tavoittaa halutun kohderyhmän, eikä vain satunnaisia sosiaalisen median käyttäjiä tai nettisivujen selaajia, mikä on internetin kautta jaettavien sähköisten kyselyjen yleinen haaste (Ojasalo ym. 2015, 128–129).

Kuva 1: Kyselyn kohdennettu mainos WWF Suomen Facebook-seuraajille.

Sähköisen kyselyn helppo levitettävyys ja nopea tiedonkeruu mahdollisti laajan kohderyhmän (mt., 128). Uutiskirjeiden ja sosiaalisen median kautta oli mahdollista tavoittaa lähes 100 000 henkilöä. Kyselyjä tuotetaan juuri niiden vaivattomuuden vuoksi ihmisille nykyään paljon, jolloin ne saatetaan helposti ohittaa (mt., 129). Tämän välttämiseksi kyselyn mainokseen (kuva 1) panostettiin ja sen muotoili WWF Suomen viestinnän asiantuntija. Halusimme mainoksen avulla herättää sellaisten henkilöiden huomion, joilla on kiinnostusta toimia aktiivisemmin ympäristön puolesta ja saada heidät vastaamaan kyselyyn.

Myös kyselylomakkeen suunnitteluun panostettiin (Liite 1). Kysely oli strukturoitu, eli kaikki vastaajat vastasivat samoihin kysymyksiin, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot (ks. Tampereen yliopisto 2022a). Kysymyksiä oli yhteensä seitsemän, joista yksi sisälsi useamman väittämän. Kyselylomaketta laatiessani kiinnitin erityistä huomiota kysymysten ymmärrettävyyteen, jotta vastaajat ymmärtäisivät ne samalla tavalla ja saadusta aineistosta olisi todellista hyötyä (ks. Ojasalo ym. 2015, 131–132). Väärinymmärtämisen mahdollisuus kasvaa, kun vastaukset annetaan itsenäisesti. (Räsänen & Sarpila 2013, 68–69). Selkeyden lisäksi kysely oli tärkeää pitää lyhyenä, jotta sen aloittaneet myös vastaisivat loppuun asti (ks. Tampereen yliopisto 2022a).

Ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin, mitkä ympäristöasiat kiinnostavat vastaajia eniten. Kysymys toi vastaajalle tutuksi termin ”ympäristöasia”, sillä siihen viitattiin seuraavissa kysymyksissä. Lisäksi kysely haluttiin aloittaa helpolla kysymyksellä, jotta se kannustaisi jatkamaan seuraaviin kysymyksiin (Ojasalo ym. 2015, 132). Valittavat vaihtoehdot olivat WWF Suomen toimintaan liittyviä, joten niiden avulla oli mahdollista myös selvittää, millaiset teemat vastaajia eniten kiinnostaa. Kysymyksessä sai valita yhden tai useamman vaihtoehdon. Vastausvaihtoehtojen järjestys satunnaistettiin, jotta järjestys ei vaikuttaisi vastaajien valintoihin esimerkiksi painottamalla listassa ensimmäisten vaihtoehtojen valintaan (Alasaarela 2022; Zong 2022).

Toisessa kysymyksessä oli tavoitteena selvittää, ovatko kyselyyn vastanneet potentiaalisia aktiivisia ympäristökansalaisia, joita kyselyllä haluttiin tavoittaa. Tätä ei voitu suoraan kysyä käsitteen monitulkintaisuuden vuoksi, joten se täytyi operationalisoida, eli määritellä mitattaviksi käsitteiksi (Tampereen yliopisto 2022b). Vastaajilta kysyttiin, kuinka paljon he tekevät erilaisia asioita ympäristön puolesta tällä hetkellä ja kuinka paljon he olisivat valmiita tekemään, jos saisivat toimintaansa tukea. Väitteet muotoiltiin aktiivisen ympäristökansalaisuuden määrittelymään sekä BCW-työkalun kautta saatuun ryhmittelyyn perustuen (ks. luvut 3.2 ja 3.3).

Kolmas ja neljäs kysymys liittyivät siihen, millaista tukea omaan toimintaan vastaajat toivoivat. Kysymyksissä sai valita rajallisen määrän vaihtoehtoja, jotta vastaajat priorisoisivat tärkeimpiä tukimuotoja. Myös näissä kysymyksissä vastausvaihtoehtojen järjestys oli satunnaistettu, jotta välttyttäisiin ensimmäisten vaihtoehtojen painotukselta järjestyksen takia. Lisäksi vaihtoehtona oli ”muu, mikä”, jotta vastaajilla oli mahdollisuus täydentää vaihtoehtoja tarpeen mukaan (Tampereen yliopisto 2022a). Vastausvaihtoehdoissa sovellettiin BCW-työkalua sekä aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyvää määritelmää. Viimeisenä kysyttiin taustakysymyksiä ikä ja asuinmaakunta. Kyselyssä käytettyä ikäjakaumaa on käytetty aiemmissa WWF Suomen kyselyissä, jonka vuoksi se valikoitui myös tähän tutkimukseen. Nämä olivat riittävät taustatiedot WWF Suomen tarpeisiin. Kysely haluttiin myös pitää mahdollisimman lyhyenä ja selkeänä, jotta vastausprosentti olisi korkea.

Kysymysten huolellisella suunnittelulla haluttiin vaikuttaa siihen, että kyselyyn vastaisi toivottu kohderyhmä ja ne ketkä vastaamisen aloittaa, vastaisi myös loppuun saakka. Vaikka kyselyllä oli rajattu kohderyhmä, ei kyselyn kautta ole mahdollista saada yleistettävää tietoa. Tässä kehittämistyössä yleistettävän tiedon sijaan haluttiin selvittää nimenomaan WWF Suomen toiminnasta kiinnostuneiden potentiaalisten aktiivisten ympäristökansalaisten toivomaa tukea. Saatuja tuloksia voitaisiin käyttää toiminnan kehittämisen tukena sekä pohjana tuleville selvityksille WWF Suomen sisällä.

4.3 Erätauko-keskustelu

Kvalitatiivista, eli laadullista menetelmää kehittämistyössä edustaa Erätauko-keskustelu. Menetelmä kehitettiin Sitrassa 21 eri tahon edustajan voimin vuosina 2016–2019, jonka jälkeen sen kehittäminen siirtyi Erätauko-säätiölle (Sitra 2018a; Erätauko-säätiö 2022). Menetelmää on tarkoitettu käytettäväksi silloin, kun valitusta aiheesta tarvitaan syvempää ymmärrystä tai kun halutaan edistää erilaisten ihmisten tasavertaista kohtaamista haastavienkin teemojen äärellä (Erätauko-säätiö 2022). Erätauko-keskustelun pitämiseksi on olemassa selkeät toimintaohjeet, joita hyödynsin keskustelua suunnitellessa.

Erätauko-keskustelun lähtökohtana on dialogi, jossa pyritään lisäämään ymmärrystä toisten näkemyksistä keskusteluun valitusta aiheesta. Tarkoituksena ei ole pyrkiä yksimielisyyteen tai puolustaa omia näkemyksiä toisen näkemyksiä vastaan. Sen sijaan tavoitteena on luoda tasa-vertainen ja turvallinen tila, jossa jokainen voi puhua omista kokemuksistaan käsin ja toisten ajatuksia keskitytään kuuntelemaan ja kommentoimaan rakentavasti. Tätä varten keskustelussa

on mukana aina ohjaaja. Dialogin onnistuminen vaatii keskustelijoilta keskinäistä luottamusta, omien oletusten tunnistamista ja tarvittaessa myös niiden kyseenalaistamista. (Sitra 2018b.)

Erätaukoa on käytetty aiemminkin ympäristöön liittyvissä teemoissa. Vuonna 2019 järjestettiin Sitran koordinoimana yhden päivän aikana sata keskustelua ilmastonmuutoksesta. Tuolloin pääteemana oli pohtia, mikä estää toimimasta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi (Sitra 2019a). Maaliskuun alussa 2022 Sitra koordinoi Suurta luontodialogipäivää, johon osallistui yli 700 keskustelijaa sadassa eri tilaisuudessa. Tuolloin Erätauko-keskusteluissa pohdittiin esimerkiksi sitä, millaisia merkityksiä suomalaiset antavat luonnolle ja mikä estää ihmisiä pysäyttämästä luontokatoa (Sitra 2022).

Erätauko valikoitui menetelmäksi keskusteluun myös siksi, että osallistujat eivät ennestään tunteet toisiaan ja halusin pitää keskustelun mahdollisimman avoimena ja turvallisena. Dialogi mahdollistaa turvallisen ilmapiirin luomisen ennestään tuntemattomien henkilöiden välille. Lisäksi olen itse käynyt Erätauko-ohjaaja -koulutuksen sekä osallistunut ja ohjannut keskusteluja, joten menetelmä oli minulle ennestään tuttu ja hyväksi havaittu. Keskusteluun ilmoitauduttiin kyselyn kautta. Lisäksi kutsu keskusteluun lähetettiin WWF Suomen talkoovetäjille ja öljyntorjuntajoukkojen kouluttajille. Keskustelutilaisuudet pidettiin etänä maaliskuun lopussa. Keskusteluun osallistuville lähetettiin ennakkotehtävä, joka viritti osallistujia pohtimaan omaa ympäristötoimintaansa ennen varsinaista keskustelua.

Kahden tunnin mittaiset keskustelut koostuivat kahdesta osiosta. Ensimmäisessä osiossa keskityttiin pohtimaan sitä, millainen tuki auttaisi osallistujia toimimaan enemmän itselle tärkeän ympäristöasian puolesta. Toisessa osiossa käytiin läpi WWF Suomen tarjoamia sisältöjä ympäristökansalaisuuteen ja pohdittiin, millaista tarjontaa osallistujat toivoisivat lisää. Keskustelut tallennettiin litterointia ja analyysiä varten. Se myös helpotti keskittymistäni keskustelun ohjaamiseen, kun muistiinpanoja ei tarvinnut samaan aikaan tehdä.

4.4 Aineiston analysointi

Kyselyn aineistoa analysoidessani käytin kuvailevia tilastollisia menetelmiä ja ristiintaulukointia. Kuvailevien menetelmien avulla tarkastelin aineistosta lukumääriä, keskilukuja sekä prosenttiosuuksia. Tällä sain esimerkiksi tietoa siitä, tavoittiko kysely toivotun kohderyhmän ja mitkä tukimuodot olivat valituimpia. (ks. Alastalo & Borg 2022.) Ristiintaulukoimalla tarkas-

telin useampia muuttujia ja niiden välisiä riippuvuuksia, kuten esimerkiksi millaista tukea potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset kaipasivat ja mistä teemoista he olivat kiinnostuneet (Vilka 2021, 104). Käytin tässä apuna Webropol-alustan Insight-analyysityökalua. Kyselyn vastausvaihtoehtoissa oli myös mahdollista antaa avoin vastaus. Käsittelin annettuja avoimia vastausvaihtoehtoja laadullisen aineiston tapaan teemoittelun kautta.

Erätauko-keskustelut tallensin ja litteroin. Tämän jälkeen teemoittelin aineiston COM-B-mallin mukaisesti niin, että jaottelin keskustelussa esiin tulleet tarpeet ja toiveet kyvykkyyteen, mahdollisuuksiin ja motivaatioon liittyviin aihealueisiin. Kyseessä on teoriaohjaava sisällön analyysi, jossa BCW-teoria määrittelee teemoittelun kategoriat (Tuomi & Sarajärvi 2018, 82). Vaikka teoria ohjaakin vahvasti aineiston analysointia, jätän tilaa myös teorian ulkopuolisille havainnoille ja ilmiöille.

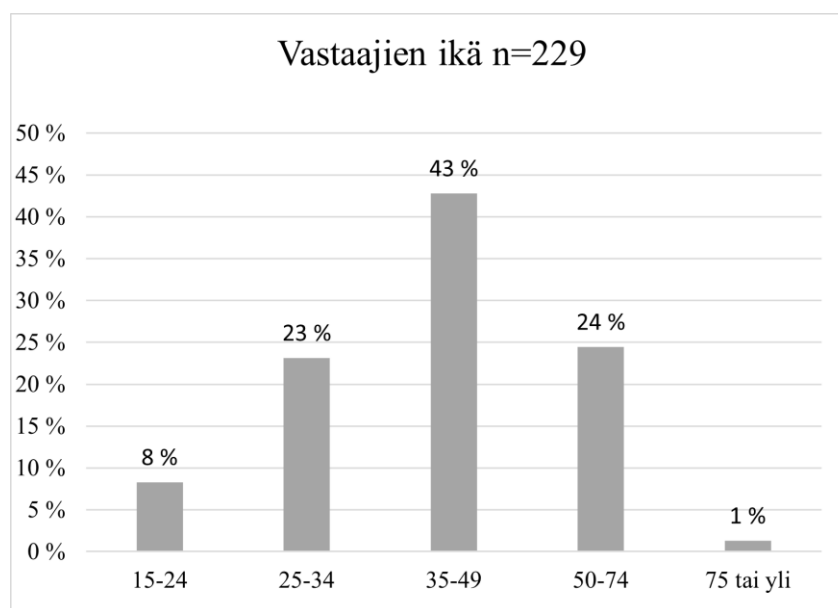
Keskustelun ollessa hyvin vapaamuotoista, on sisällönanalyysissä aluksi pelkistettävä aineistoa, eli karsittava siitä tutkimuksen näkökulmasta epäolennaisuudet pois. Käytin tässä apuna Excel -taulukointia, johon kokosin pelkistetyt ilmaukset ja ryhmittelin ne COM-B-mallin mukaisesti. Mallin ulkopuolisille havainnoille loin tarvittaessa omia ryhmiä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 91–96.) Laadullisen aineiston analyysissä on myös fenomenologisia piirteitä, sillä aineiston pelkistäminen ja ryhmittely vaativat keskustelijan kertoman suhteuttamista hänen elämänsä todellisuuteen. Keskustelija kertoo omista kokemuksistaan käsin ja tutkijana minun täytyi tiedostaa ja sulkea pois omat ennakkokäsitykseni ja -oletukseni, joita aiheeseen vahvasti oman kokemuspohjani vuoksi liittyi. (Vilka 2021, 124.)

5 TULOKSET

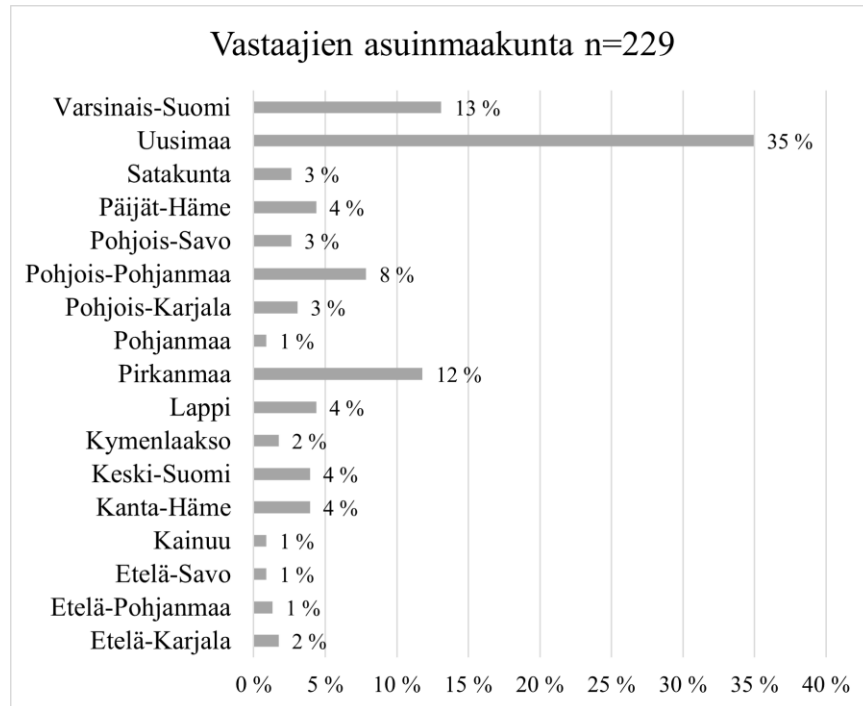
5.1 Yleistä

Kysely lähetettiin noin 100 000 vastaanottajalle, kun lasketaan yhteen uutiskirjeiden tilaajat sekä sosiaalisen median kautta tavoitetut henkilöt. On tärkeä huomioida, että sähköisen uutiskirjeen tilaajista suinkaan kaikki eivät avaa sitä. Myös sosiaalisessa mediassa ihmisille kohdennetaan paljon erilaisia sisältöjä, joten sieltäkin vastaajien tavoittaminen on haastavaa. Kehittämistyön kannalta hyödyllisen vastausmäärän saamiseksi oli hyvä, että jakelu tehtiin laajalle kohderyhmälle. Kysely avattiin yhteensä 1400 kertaa, vastaaminen aloitettiin 300 kertaa ja lopullisia vastaajia oli 229. Kyselyn suoritti loppuun 76 % vastaamisen aloittaneista. Tätä voidaan pitää onnistuneena tuloksena. Kyselyn pituuteen ja selkeyteen panostaminen oli onnistunut ja he, joita aihe kiinnosti, vastasivat loppuun asti.

Kyselyyn vastanneista valtaosa (43 %) oli 35–49-vuotiaita (kuvio 2). Tämä oli odotettavissa, sillä kyselyyn vastaanottanut kohderyhmä oli aikuispainotteista. Uutiskirjeen tilaajat, kummit sekä Facebookissa ja Instagramissa kohdennettu mainos painottuivat aikuiseen väestöön. Kyselyyn vastattiin eri puolelta Suomea (kuvio 3), mutta Uusimaa nousi odotetusti suosituimmaksi asuinmaakunnaksi (35 %). WWF Suomen toimisto sijaitsee Helsingissä ja vaikka toiminta on valtakunnallista, on kohderyhmää paljon Uudenmaan alueella.

Kuvio 2: Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

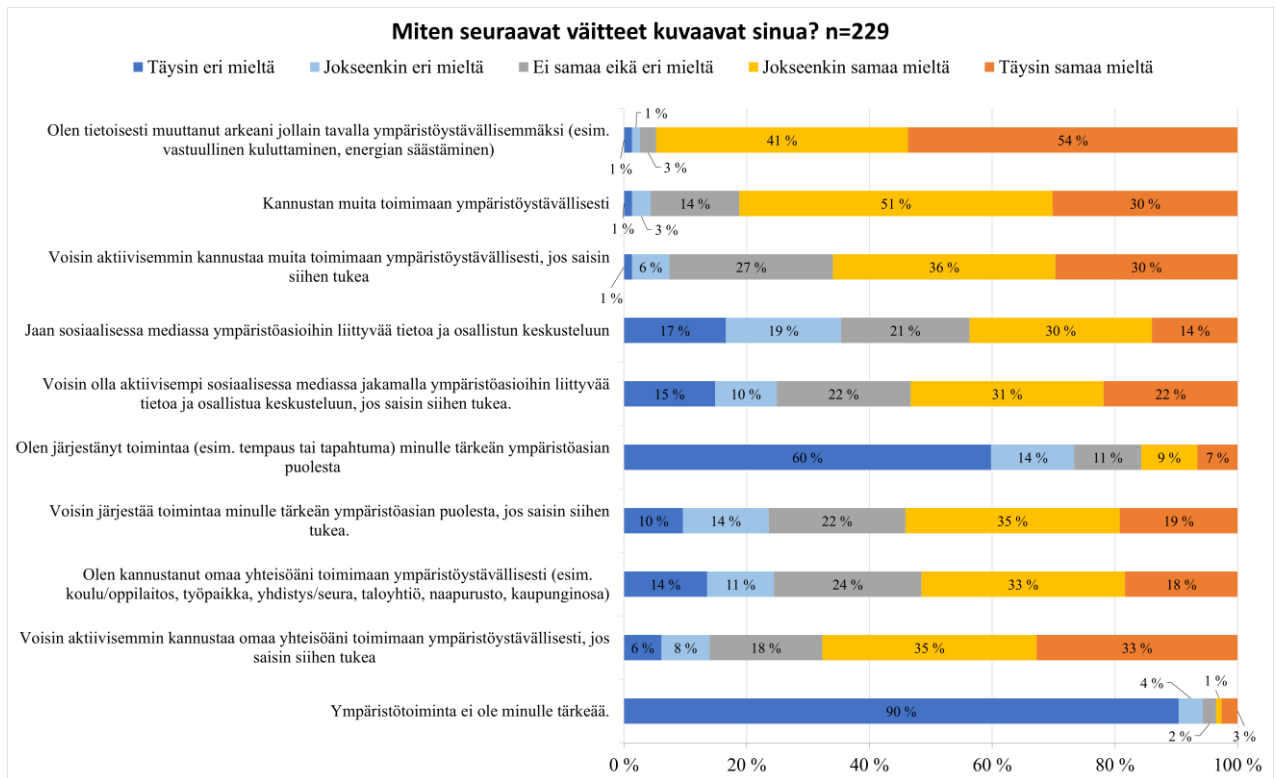
Kuvio 3: Kyselyyn vastanneet asuinmaakunnittain.

Kyselyaineiston hyödynnettävyyden ja pätevyiden osalta oli tärkeää todentaa, että kyselyyn tavoitettiin toivottu kohderyhmä. Kyselyyn oli mahdollista vastata, vaikka ympäristötoiminta ei kiinnostaisi ollenkaan, jolloin se ei olisi antanut kehittämistyölle toivottua tukea. Tavoitteena oli saada tavoitettua sellaisia ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita tekemään enemmän ympäristön puolesta, mikäli saisivat siihen tukea. Tarkastelen kohderyhmän tavoittamisen onnistumista tarkemmin väittämäkysymysten kautta (kuviot 4). Väittämäkysymysten kautta voi todeta, miten kiinnostuneita vastaajat olivat tekemään enemmän, jos saisivat toimintaan tukea. Mikäli vastanneet eivät haluaisi tehdä enempää mitä jo tekivät, ei oikeaa kohderyhmää olisi tavoitettu.

Kysymyksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan Likert-asteikolla, miten erilaiset väitteet kuvaavat heitä. Ensimmäiset väitteet liittyivät oman arjen ympäristövalintoihin sekä muiden kannustamiseen. Aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyy se, että toimii omassa elämässään ympäristövastuullisesti. Tämä oli vastaajien keskuudessa hyvin edustettu, sillä 95 % vastaajista oli muuttanut tietoisesti omaa elämäänsä ympäristöystävällisemmäksi. Vastaavasti viimeinen väite toi esille ympäristötoiminnan tärkeyden vastaajien keskuudessa. Vastaajista 94 % oli väitteestä ”ympäristötoiminta ei ole minulle tärkeää” eri mieltä.

Kohderyhmän tavoittamisen onnistumisen näkökulmasta tärkeimmät väitteet liittyivät siihen, ketkä ovat valmiita toimimaan aktiivisemmin sosiaalisessa mediassa, järjestämään toimintaa tai vaikuttamaan omiin yhteisöihinsä. Nämä kuvastivat sitä aktiivista ympäristökansalaisuutta, jonka tukemisen kehittämisestä WWF Suomi on kiinnostunut (ks. luku 3.3). Vastaajista 44 % oli tällä hetkellä aktiivisia sosiaalisessa mediassa jakamalla ympäristöasioihin liittyvää sisältöä ja osallistumalla keskusteluun ja 36 % vastaajista ei ollut. Jos tähän tarjottaisiin tukea, olisi 53 % vastaajista valmiita toimimaan aktiivisemmin. Toimintaa ympäristöasioiden puolesta oli järjestänyt 16 % vastaajista ja 74 % vastaajista ei ollut. Jos toiminnan järjestämiseen saisi tukea, olisi 54 % vastaajista siihen valmiita. Omiin yhteisöihinsä vaikutti tällä hetkellä 51 % vastaajista ja 25 % vastaajista ei vaikuttanut. Vastaajista 65 % olisi valmiita kannustamaan aktiivisemmin omia yhteisöjään toimimaan ympäristöystävällisemmin, jos he saisivat siihen tukea.

Voidaan siis todeta, että kaikissa näissä kolmessa ryhmässä vastaajat olisivat valmiita toimimaan aktiivisemmin, mikäli saisivat siihen tukea. Toivottu kohderyhmä tavoitettiin ja kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää aktiivista ympäristökansalaisuutta edistettäessä. Merkittävin ero nykyisen toiminnan ja kiinnostuksessa toimia aktiivisemmin oli toiminnan järjestämisessä, mikä on kehittämistyön näkökulmasta hyödyllinen tulos. Esimerkiksi erilaisten talkoiden järjestämiseen tarvitaan erityisesti toiminnan järjestämisestä kiinnostuneita ihmisiä.

Kuvio 4: Omaa ympäristötoimintaa kuvaavat väittämät.

Kyselyn tärkeintä tavoitetta, eli millaista tukea ympäristötoiminnasta kiinnostuneet kaipaavat, tarkastellaan kyselyn osalta kolmen ryhmän kautta. Tarkasteltavat ryhmät ovat potentiaaliset somevaikuttajat, potentiaaliset järjestäjät ja potentiaaliset yhteisövaikuttajat (ks. luku 3.3). Näistä kolmesta eri toimintamuodosta voi löytää itselle sen sopivan todennäköisemmin, sen sijaan, että tarjottaisiin vain yhtä ympäristötoimintamuotoa. Toiset ovat kiinnostuneita vaikuttamaan sosiaalisen median kautta, eivätkä halua lähteä järjestämään tapahtumia ja toiset taas nimenomaan haluavat vaikuttaa konkreettisen ympäristötyön kautta (Sitra 2020, 8–9). Yhteisövaikuttajat taas ovat tärkeä ryhmä siksi, että yhteiskunnallista muutosta tarvitaan elämän eri osa-alueilla ja aktiiviset ympäristökansalaiset voivat vaikuttaa neljännellä sektorilla verkostomaisesti eri yhteisöissä, joiden jäseninä he kulloinkin ovat (Mäenpää & Faehnle 2021, 198–199; Stern, Paul 2000, 410).

Tarkasteltavat ryhmät muodostettiin väitteisiin vastaamisen perusteella (kuvio 5). Kaava on kaikissa kolmessa ryhmässä sama: vastaaja on vastannut tämänhetkisen toiminnan osalta Likert-asteikolla 1–3, eli ”täysin eri mieltä”, ”jokseenkin eri mieltä” tai ”ei samaa eikä eri mieltä”. Mikäli toimintaan tarjottaisiin tukea, on vastaaja vastannut Likert-asteikolla 4 tai 5, eli ”jokseenkin samaa mieltä” tai ”täysin samaa mieltä”. Tällä tavoin tukimuotoja voidaan tarkastella eri ryhmien näkökulmasta: millaista tukea erilaisista toimintamuodoista kiinnostuneet potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset ovat. Huomioitavaa on, että tällä tavoin tarkasteltuna vastaajajoukko pienenee, jolloin myös luotettavuus laskee. Siksi tarkastelen ryhmien osalta aineistosta vain selkeimpiä eroavaisuuksia.

2. Miten seuraavat väitteet kuvaavat sinua? *

		1	2	3	4	5
Potentiaaliset somevaikuttajat	Jaon sosiaalisessa mediassa ympäristöasioihin liittyvää tietoa ja osallistun keskusteluun. *	☒	☒	☒	☐	☐
	Voisin olla aktiivisempi sosiaalisessa mediassa jakamalla ympäristöasioihin liittyvää tietoa ja osallistua keskusteluun, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☒	☒
Potentiaaliset järjestäjät	Olen järjestänyt toimintaa (esim. tempaus tai tapahtuma) minulle tärkeän ympäristöasian puolesta. *	☒	☒	☒	☐	☐
	Voisin järjestää toimintaa minulle tärkeän ympäristöasian puolesta, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☒	☒
Potentiaaliset yhteisövaikuttajat	Olen kannustanut omaa yhteisöäni toimimaan ympäristöystävällisesti (esim. koulu/oppilaitos, työpaikka, yhdistys/seura, taloyhtiö, naapurusto, kaupunginosa). *	☒	☒	☒	☐	☐
	Voisin aktiivisemmin kannustaa omaa yhteisöäni toimimaan ympäristöystävällisesti, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☒	☒

Kuvio 5: Tarkasteltavat ryhmät muodostettiin väitteisiin vastausten perusteella.

Erätauko-keskusteluihin ilmoittautui kyselylomakkeen kautta 34 henkilöä, joista lopulta kaksi osallistui varsinaiseen keskustelutilaisuuteen. Keskustelusta kiinnostuneille lähetettiin kaksi muistutussähköpostia, joihin pieni osa vastasi aiheen kiinnostavan, mutta ajankohdat eivät sopineet. Ilmoittautuneiden katoon voi olla monia syitä. Viestit saattoivat jäädä huomaamatta tai ilmoittautumiseen sitoutuminen ei ollut ylipäänsä vahvaa. Ihmisille on tarjolla valtavasti erilaisia maksuttomia tilaisuuksia, joihin voi ilmoittautua mukaan ilman sitoutumista osallistumiseen. Laajemman aineiston saamiseksi kutsuin mukaan myös WWF:n vapaaehtoistoiminnassa jo mukana olevia. Halusin säilyttää kohderyhmässä WWF:n toiminnasta kiinnostuneet, joten toiminnassa mukana olevat sopivat tähän hyvin. Lopulta myös toiseen keskusteluun ilmoittautui kaksi osallistujaa.

Keskustelut pidettiin etäyhteyden kautta maaliskuun lopussa. Yksi keskustelutilaisuus oli aina kahden tunnin mittainen ja se koostui kahdesta osiosta. Ensimmäisessä osiossa keskusteltiin yleisesti siitä, millainen tuki auttaisi toimimaan enemmän itselle tärkeiden ympäristöasioiden puolesta. Toisessa osiossa keskityttiin siihen, millaista tukea keskustelijat toivoivat erityisesti WWF Suomelta. Keskusteluihin osallistui neljä henkilöä ja he olivat erittäin motivoituneita keskustelemaan näistä teemoista. Keskustelijoista yksi oli 15–34-vuotias, kaksi 35–49-vuotiaita ja yksi 50–74-vuotias. Anonymiteetin takaamiseksi viittaan heihin tunnisteilla H1, H2, H3 ja H4 ilman ikätietoa.

5.2 Kyvykkyys, mahdollisuudet ja motivaatio

Seuraavaksi tarkastelen, millaista kyvykkyteen, mahdollisuuksiin ja motivaatioon liittyvää tukea kyselyyn ja keskusteluihin osallistuneet toivoivat. Tuen tarpeita kartoitettiin kysymällä ”Mikä auttaisi sinua vaikuttamaan enemmän sinulle tärkeään ympäristöasiaan?”. Vastaajat saivat valita 16 vaihtoehdosta enintään kymmenen itselle merkittävintä tukimuotoa. Jos listalta ei löytynyt sopivaa vaihtoehtoa, sai valita avoimen vaihtoehdon ”muu, mikä” tai mikäli mikään vaihtoehdoista ei ollut sopiva, sai valita ”en mitään näistä”. Avoimia vastauksia annettiin 12 ja kaksi vastaajaa ei löytänyt listalta sopivaa vaihtoehtoa. Erätauko-keskusteluissa tukimuotoja kysyttiin tarkastelemalla kuvaa, johon oli koottu kysymyksen vaihtoehdot sekä avoimet vastaukset ja sen jälkeen aiheesta keskusteltiin vapaasti.

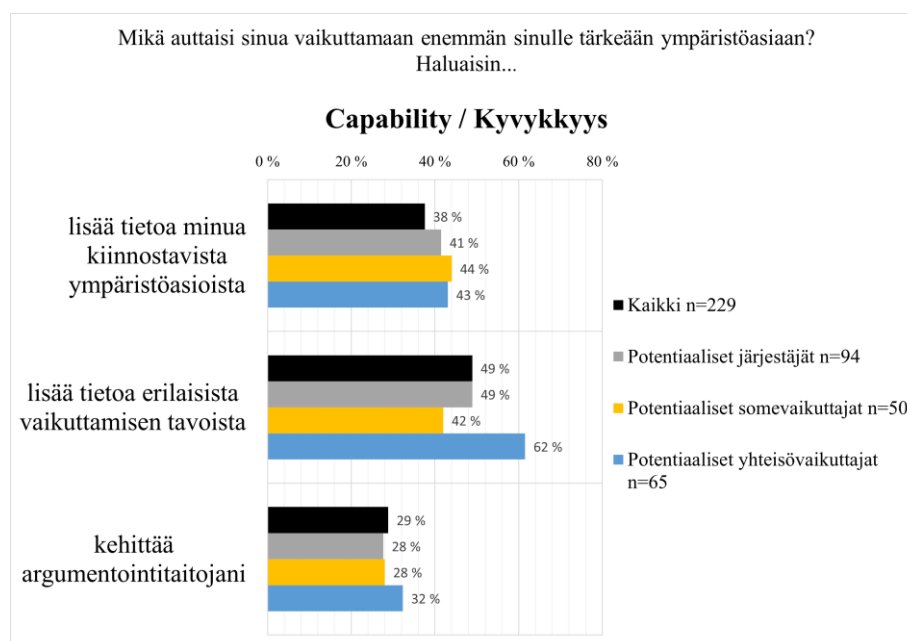
Kyselyssä kaikkien vastanneiden kesken toivottiin eniten:

- Valmiita toimintamalleja, joista voin valita itselleni sopivimmat (58 %).

- Mahdollisuuksia toimia silloin, kun se itselleni parhaiten sopii (50 %).
- Yhteisön, johon liittyä (50 %).
- Tuntee, että toiminnallani on merkitystä (50 %).
- Lisää tietoa erilaisista vaikuttamisen tavoista (49 %).

Sitran teettämän kyselyn mukaan esimerkiksi vaikeat tunteet, tiedon puute, mukavuudenhalu ja sosiaalinen paine saattavat estää ihmistä toimimasta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi (Sitra 2019a). Samat teemat toistuvat myös tässä kyselyssä ja siten vahvistaa tuloksia. Lisätieto voisi auttaa tiedon puutteeseen, yhteisö sosiaaliseen paineeseen ja tunne toiminnan merkityksestä vaikeisiin tunteisiin. Olisi siis tärkeää, että toimintaan on mahdollisimman vaivaton ryhtyä, sitä saisi tehdä yhdessä muiden kanssa ja toiminnan vaikutukset olisivat nähtävissä tai muuten todettavissa.

Kyvykkyyteen liittyvistä tukimuodoista (kuvio 6) potentiaaliset yhteisövaikuttajat toivovat muihin ryhmiin verrattuna eniten lisää tietoa erilaisista vaikuttamisen tavoista. Omiin yhteisöihin vaikuttaminen on monipuolinen kokonaisuus, sillä yhteisöt, joihin ihmiset kuuluvat, ovat hyvin erilaisia keskenään. Työyhteisöön vaikuttaminen on erilaista verrattuna harrastusporukkaan. Siten erilaiset kohdennetut vaikuttamisen tavat voisivat auttaa yhteisöissä vaikuttavia ottamaan huomioon yhteisöihin liittyviä ominaispiirteitä.

Kuvio 6: Millaista kyvykkyyteen liittyvää tukea potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset toivoivat.

Kyvykkyyteen liittyvät ”muu, mikä” -vastaukset käsittelivät rohkeutta:

Sellainen itsetunto/imago joka edistäisi ympäristöasioiden ajamista eikä päin vastoin saa ihmisiä pitämään niitä tyhminä/ ärsyttävinä tai ylipäättään käännä asiaa itseään tai minua vastaan.

Itseluottamusta, kehtausta puhua. Vaikka toisi asiaa esille, siinä väkisin tulee esille itekkin, ja se on kauhistus.

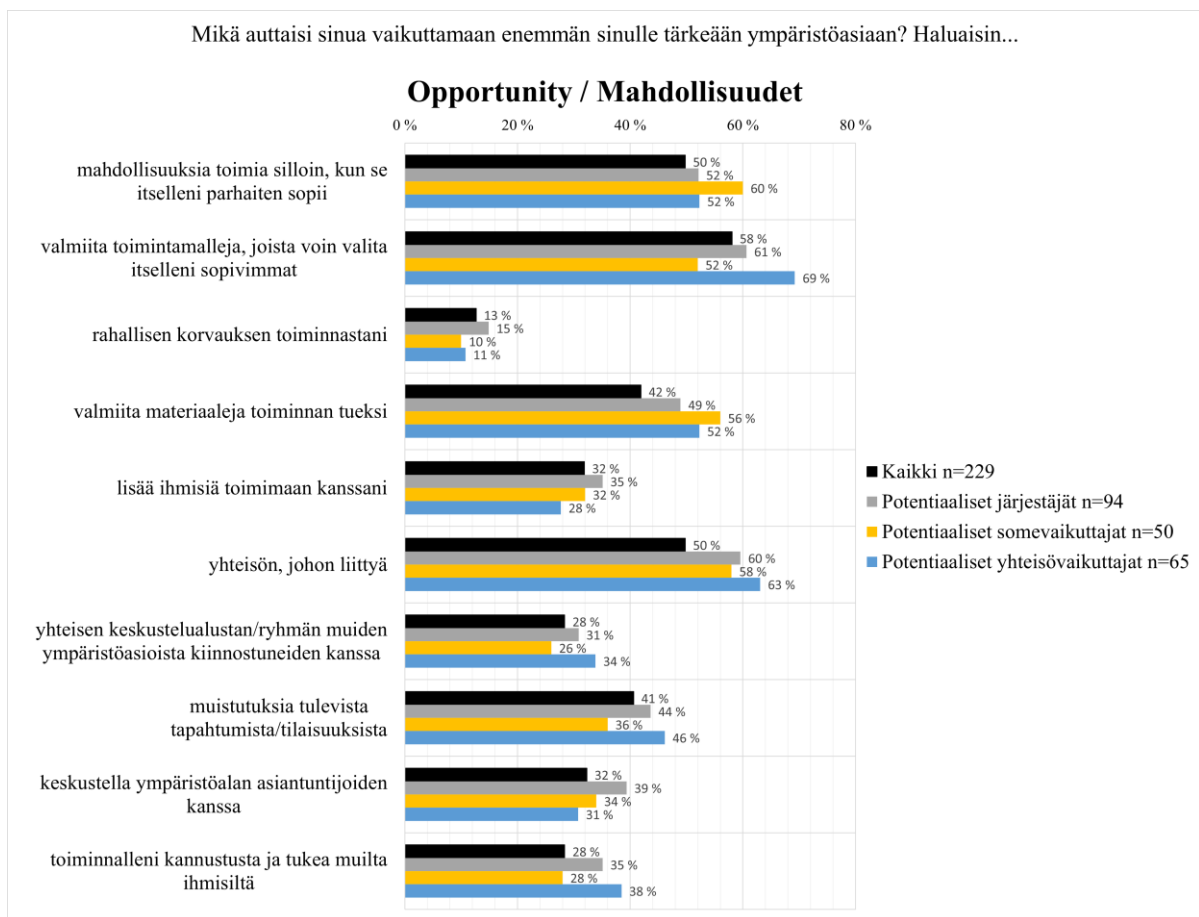
Vaikka tietäisi jo paljon ympäristöasioista, voi niiden esille ottaminen olla vaikeaa. Ympäristökysymyksiin liittyy vastakkainasettelua, osittain jopa tarkoituksellisesti luotua. Tarvitaan kunnioittavaa kohtaamista, dialogia ja vihapuheeseen puuttumista, jotta turvallinen ilmapiiri asioiden esille nostamiseen voidaan saavuttaa. (Cantell, Linnanvuori-Aarnio & Tani 2020, 187–189.) Erätauko-keskusteluissa puhuttiin myös rohkeudesta ja siitä, mistä saa varmuutta omalle toiminnalleen. Yhtenä rohkeutta ja varmuutta lisäävänä tekijänä mainittiin se, että saa luotettavalta taholta lisää tietoa itseä kiinnostavista ympäristöasioista.

Jonkinlaiset koulutukset, niin se tuo sitä myös sitten semmoista varmuutta siihen omaan toimintaan, niin se on aina plussaa, että kuitenkin koko ajan, kun tulee asioista uutta tietoa ja muuta, niin sitten semmoisissa pysyy kärryillä. Mikä sitten auttaa myös sitten siinä, että uskaltaa viestiä ja viestiä oikeasti asioista tai ne on silleen ajantasaisia. (H1)

Mahdollisuuksia oli kyselyn vastausvaihtoehdoissa eniten, sillä ne olivat erityisesti kiinnostuksen kohteena tässä kehittämistyössä (Kuvio 7). WWF Suomi tarjoaa tällä hetkellä paljon kyvykkyyteen liittyvää tukea, erityisesti ympäristötiedon jakamisen osalta. Mahdollisuuksiin liittyvää tukea taas tarjotaan vähemmän. Tämä tuli esille nykyisten toimintojen kartoituksessa, jonka tein ennen tätä kehittämistyötä (WWF Suomi 2022b). Aktiivisiin ympäristökansalaisiin liittyvän kehittämistyön edistämiseksi oli tärkeää saada tietää, mitä mahdollisuuksiin liittyviä tarpeita kohderyhmällä on. Mahdollisuuksiin liittyen annettiin eniten ”muu, mikä” -vastauksia. Eniten toivottiin konkreettista tekemistä, kuten projekteja, ”hands-on”-tekemistä, talkoita, mahdollista työpaikkaa, taideyhteistyötä sekä mahdollisuutta päästä puhumaan ja kouluttamaan.

Ryhmien toiveet olivat melko yhteneväiset. Potentiaaliset somevaikuttajat painottivat muita ryhmiä enemmän mahdollisuuksiin toimia itselle sopivimpana aikana, mikä sopii sosiaalisen median toimintaympäristöön. Sosiaalista mediaa käytetään pitkin päivää itselle sopivina ajan-

kohtina, joten on luontevaa, että myös vaikuttaminen tapahtuu itselle sopivaan aikaan. Potentiaaliset yhteisövaikuttajat valitsivat muita ryhmiä useammin valmiit toimintamallit, joista voi valita itselle sopivimmat. Toiminnalle kannustusta ja tukea toivottiin eniten potentiaalisten järjestäjien ja yhteisövaikuttajien osalta. Näissä ryhmissä toiminta on eniten kasvokkain vuorovaikutuksellista, jolloin sosiaalisen hyväksynnän tarve voi olla suurempi ja auttaa viemään muutosehdotuksia eteenpäin. Kannustaminen voi lisätä myös rohkeutta ja madaltaa kynnystä lähteä vaikuttamaan ympäristöasioihin, sen sijaan, että kohtaisi vastustusta ja toiminnan lyttäämistä. Kaikki ryhmät valitsivat vähiten rahallisen korvauksen toiveen, mikä kertoo siitä, että toimintaa ollaan edelleen valmiita tekemään vapaaehtoistyönä.

Kuvio 7: Millaista mahdollisuuksiin liittyvää tukea potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset toivoivat.

Erätauko-keskusteluissa esille nousi valmiiden materiaalien tarve erityisesti konkreettista ympäristötoimintaa, kuten talkoita, järjestettäessä. Keskustelijoiden kommentoissa painottui se,

että yksin toiminnan järjestäminen ja kaiken tarvittavan selvittäminen voi estää toiminnan. Selkeästi kirjoitettu opas toiminnan järjestämiseksi helpottaisi, kun voisi luottaa siihen, että luotettava taho on ottanut kaikki tärkeät asiat huomioon. WWF Suomi on julkaissut oppaita talkoiden järjestämisen tueksi. Voi olla, että juuri tähän keskusteluun osallistuneet eivät olleet näistä tietoisia.

Tätä kuulostaa hassulta, mutta että se olisi vähän semmoinen, että näin toimit itse -materiaalipankki tai jotain että to do-lista tai että muistaa huolehtia nää tai jotain, mutta se voisi auttaa sitten just semmoisia mun kaltaisia ihmisiä, että haluaisi tehdä jotain. Mutta sitten että ihan yksin vaikka järjestää tai jotain tällaista niin se on sitten liian jännää. (H4)

Eli se materiaali voi olla semmoinen, että se sopii ihan hyvin tuommoisen yksityishenkilönkin järjestää, mutta silloin jos se materiaali on valmis, niin siellä olisi otettu jo valmiiksi huomioon tärkeitä asioita mitkä liittyy siihen järjestämiseen, järjestämisvastuuseen ja tämmöiseen kaikkeen, eli se olisi valmiiksi käyty ne jutut läpi, eli se valmis materiaali olisi olemassa ajateltuna jo niin, että siellä yksityinen henkilö järjestää tämmöisen tapahtuman. (H3)

Valmis materiaali voi auttaa aktiivisia ympäristökansalaisia keskittymään itse toimintaan ja tekemään sitä vaikuttavasti, kun asiantuntijataho on antanut selkeät raamit ja tavoitteet toiminnalle. On helpompaa tarttua vaikeaselkoisempaankin selvitystyöhön, kun on saanut ohjeet siihen, mistä aloittaa vaikkapa talkoiden järjestämiseen liittyvien maankäyttölupien selvittämisessä.

Kiinnostavampia havaintoja mahdollisuuksien osalta oli se, että liittyminen yhteisöön nousi kaikissa ryhmissä tarpeiden kärkipäähän. Lisäksi se nostettiin myös Erätauko-keskusteluissa vahvasti esille. Yhteisöllisyys kuuluu sosiaalipedagogisesta näkökulmasta ihmisen ominaisuuteeseen (Nivala & Ryyänen 2019, 91). Sopiva yhteisö voi perustua, ja nykyään usein perustuukin, yhteisten ajattelutapojen, elämäntyylien ja elämysten kautta saatavien kokemusten pohjalle. Toiminta itselle tärkeiden ympäristöasioiden puolesta voi olla hyvin vahvasti ihmisiä yhdistävä tekijä. Tällaiset yhteisöt ovat muuttuvia ja niistä on mahdollista poistua silloin, kun se ei enää palvele ihmisen tarpeita. (Nivala & Ryyänen 2019, 131–132.)

Erätauko-keskusteluissa yhteisöltä toivottiin seuraavia asioita:

- Kaikille ympäristötoiminnasta kiinnostuneille avoin ryhmä, johon kuitenkin liitytään erikseen.
- Alueellinen tai valtakunnallinen ryhmä. Alueellinen, jos järjestetään konkreettista toimintaa ja valtakunnallinen, jos vaikutetaan yhdessä sosiaalisen median kautta.

- Yhteisöä ylläpitää jokin organisaatio, mutta osallistujat ovat aktiivisia ja päävastuussa ryhmän toiminnasta.
- Mahdollisuus valita sopiva yhteisö omien kiinnostuksenkohteiden mukaan ja osallistua elämäntilanteen mukaan ilman pelkoa syyllistämisestä.
- Yhteisön sisällä on mahdollista käydä keskustelua erilaisista ympäristöteemoista. Yhteisössä on turvallista harjoitella luetun tiedon soveltamista käytäntöön.

Keskusteluissa yhteisöön liittyminen koettiin tärkeäksi mahdollisuudeksi jakaa samanhenkisten ihmisten kanssa kokemuksia ja ajatuksia ympäristöön liittyvistä teemoista.

Mun mielestä on myös tärkeätä siis se, että kun monessa asiassa ollaan hirveän kahtiajakautuneita niin vaikka olisi ihmisen kanssa eri mieltä niin pystyy kuuntelemaan ja ymmärtämään myös sen toisen osapuolen perusteluja, että se ei ole vaan semmoista päällepäsmäröintiä vaan sen ymmärryksen kautta myös sitten löytää ehkä eri tavalla niitä vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oikeita sanoja ja semmoista. Yksinään lukemalla sitä ei saa kuin sitten että on muitakin ihmisiä kenen kanssa keskustella. (H1)

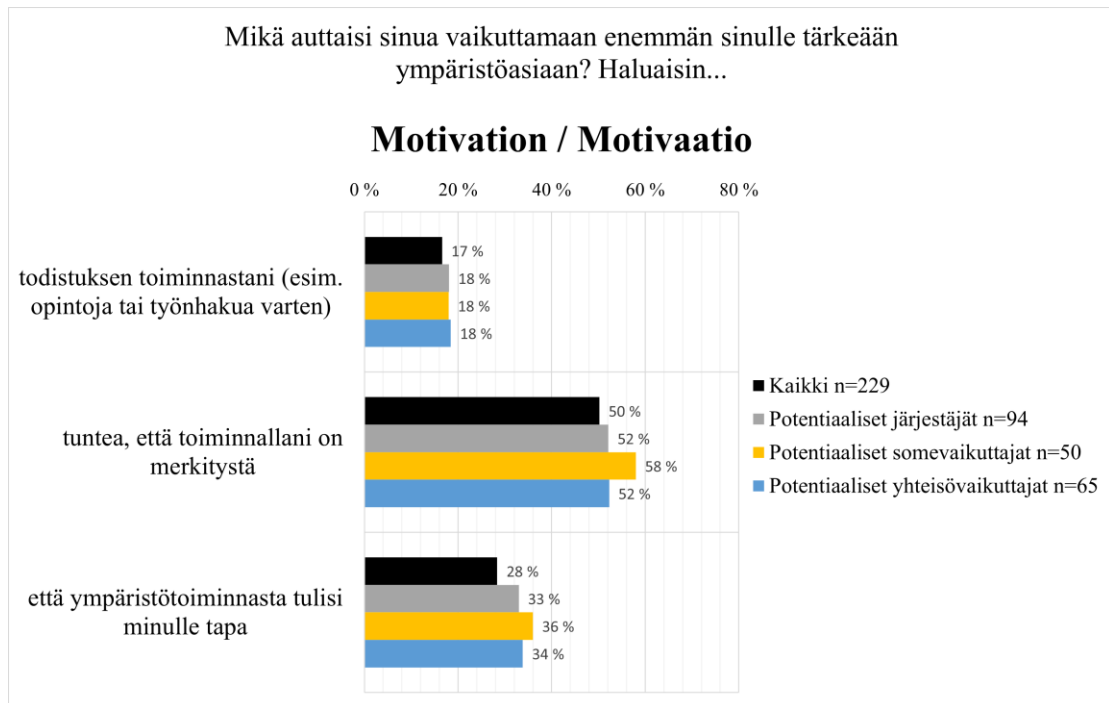
Tietoa löytyy nykyään melko helposti, mutta se on tosiaan pääasiassa luettua juttua, ei voi keskustella asioista. (H2)

Mulla on ympäristötieteen opintoja takana 200 opintopistettä, että vaikka on opiskeltuakin tietoa, kuitenkin sillä yhteisöllä ja yhteistyöllä on niin iso merkitys siihen, että mikä sitten lisää sitten sekä sitä rohkeutta että itsetuntoa toiminnalle. (H3)

Yhteisön merkitys voi siis olla laajempi kuin vain yhdessä tekemisen mahdollistaja. Yhteisön sisällä voi kehittää omia argumentointitaitojaan ja saada rohkeutta nostaa esille itselle tärkeitä ympäristöasioita. Tietoa koettiin ympäristöasioista olevan jo paljon saatavilla, mutta olisi tärkeää päästä harjoittelemaan sen käyttöä. Tässä on yhteys myös aiemmin mainittuun rohkeuteen ja siihen, että ympäristöteemoihin liittyy vastakkainasettelua ja vihapuhetta. Vaikka tietoa olisi jo paljon, tarvitaan rohkeutta sen käyttämiseen ja yhteisö voisi tässä olla tärkeä tuki.

No mä ehkä sanoisin, että vaan vahvistunut semmoinen tavallaan sen toisten samanhenkisten ihmisten merkitys, että se on vähän sama (keskustelijan)ammattista. Jos sitä tekee yksin niin sitä jotenkin juurtuu niihin omiin ja miten tärkeää siinäkin on saada, toisaalta antaa palautetta, mutta myös saada palautetta ja vielä sillä tavalla merkityksellisempää, että se tuo se ryhmä sitä rohkeutta, koska kuitenkin edelleen osaltaan luonnonsuojelullisesti asiat on semmoisia hyvinkin ristiriitaisia ja monenlaisia tunteita herättävää herättäviä. (H1)

Ryhmässä porukan kanssa uskaltaa ilmaista itseään puhua avoimemmin kuin yleisesti ja ryhmässä tuntee yhteenkuuluvuutta ja rohkaisee. (H2)

Kuvio 8: Millaista motivaatioon liittyvää tukea potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset toivoivat.

Motivaation osalta (kuvi 8) selkeästi eniten tarvetta oli tuntee toiminnan merkityksellisyys, mikä nousi kaikissa ryhmissä yhdeksi tärkeimmistä tuen tarpeista. Merkityksen tunne on toiminnan osalta hyvin oleellinen, joten tähän on hyvä paneutua hieman syvemmin. Monimutkaisten ongelmien, kuten ilmastonmuutos ja luontokato, ratkominen voi tuntua lamaanuttavalta, kun varmuutta toiminnan onnistumisesta ei ole (Pihkala 2019). Onnistumisen ja ylipäänsä tulevaisuuden epävarmuus voivat synnyttää ahdistusta ja epätoivoa, mikä lamaanuttaa toimintaa (Pihkala 2019). Merkityksellisyiden tunteen vahvistaminen voi olla siten avaintekijänä aktiivisen ympäristökansalaisuuden edistämisessä. Vaikka ihmisellä olisi tietoa ja mahdollisuuksia toimia, ilman merkityksellisyiden tunnetta toimintaa ei välttämättä synny. Sitran teettämän ilmastotunne-kyselyn (Sitra 2019b, 31) mukaan vaikeiden tunteiden hallintaan auttaisi ympäristöstävälliset elämäntavat, luonnossa liikkuminen, aiheeseen perehtyminen ja siitä keskustelu. Kansalaisaktiivisuuden osalta niistä, jotka kokivat sen auttavan, vain 69 % vastaajista koki sen itselleen tärkeäksi (Sitra 2019b, 31).

5.3 Toiveet WWF Suomelta

Tässä luvussa esittelen, millaista tukea kohderyhmä toivoi erityisesti WWF Suomelta. Kyselymyksessä oli 18 vastausvaihtoehtoa, joista sai valita enintään viisi. Tällä haluttiin vastaajien kohdentavan toiveensa listalta tärkeimpiin vaihtoehtoihin. Vastausvaihtoehtoina oli edellisen kysymyksen tapaan myös ”muu, mikä”, johon annettiin neljä vastausta sekä ”ei mitään näistä”, joka oli valittu kahdesti. Ryhmät valitsivat suurimmalta osin samoja vaihtoehtoja, joten tarkastelen tuloksia enemmän kokonaisuutena. Erätauko-keskustelussa näytin kuvia erilaisista tämänhetkisistä tukimuodoista ja niiden pohjalta keskusteltiin vapaasti siitä, miten WWF Suomi voisi keskustelijoita tukea toiminnassaan.

Kyselyssä kaikkien vastanneiden osalta eniten toivottiin (Liite 2.):

- luotettavaa ja ajantasaista tietoa ympäristöasioista (48 %)
- mahdollisuuksia osallistua lyhytaikaiseen toimintaan (46 %)
- valmiita toimintamalleja, joista voi valita itselle sopivimmat (41 %)
- tietoa erilaisista vaikuttamisen mahdollisuuksista (41 %)

WWF Suomelta toivotaan siis vaivatonta osallistumista. Tämä on linjassa järjestöjohtajille suunnatun järjestöjen tulevaisuusnäkömät-kyselyn kanssa (Osana 2021). Kyselyn tuloksissa nostettiin esille myös ”pop up” -toiminnan, eli hetkellisen ja pistemäisen vapaaehtoistoiminnan, merkityksen kasvu sekä yleisesti kevyemmän toiminnan kehittämisen tarve (mt.). Tämä sopii hyvin neljännen sektorin toimintaan, jossa aktiiviset ympäristökansalaiset valitsevat itse mitä tekevät, kenen kanssa ja kuinka kauan. Toiminta lähtee toimijoiden halusta tehdä. Kiinnostavaa on, että yleisesti tukitarpeiden osalta esiin nousseet vaihtoehdot ”tunne, että toiminnalla on merkitystä” sekä ”yhteisö, johon liittyä”, eivät nousseet yhtä selkeästi WWF Suomelta toivottavina tukimuotoina. Onko kyse siitä, että vastaajat eivät yhdistäneet näitä WWF Suomeen tai kuvaavatko eniten valitut vaihtoehdot vastaajien näkökulmasta yleisesti ottaen eniten WWF Suomea?

Kyvykkyyden osalta kyselyn tulos kannustaa WWF Suomea jatkamaan luotettavan ja ajantasaisen tiedon jakamista. Erätauko-keskusteluissa esiin nousi toive saada edelleen ja vielä enemmänkin luotettavaa tietoa ympäristöasioista. Keskustelijat kokivat, että tarjolla on kattavasti perustietoa erilaisista ympäristöteemoista. He kaipasivat sen rinnalle lisää syvällisempää tietoa esimerkiksi viittauksina uusimpiin tutkimuksiin tai muihin lähteisiin, joiden kautta omaa osaamista voisi syventää. Muihin lähteisiin viittaaminen suoraan WWF:n sivuilta toisi varmuutta

siitä, että suositeltu lähde todella perustuu tutkittuun tietoon, kun se on luotettavan tahon vinkkaama.

Jos on jotain uusia tutkimuksia tullut, että jos oikeasti haluaa tietää siitä aiheesta niin sitten mene ja lue näitä. Tokihan niitä löytyy muualtakin ja niitä löytää itsekin. Mutta toki aina se nopeuttaa ja varsinkin ehkä myös ihmisiä jos se aihe nyt kiinnostaa myös muita jotka haluaa vaikuttaa niin sitten tietää että näitä voi mennä lukemaan tai näistä saa tästä aiheesta syventää syvempää tietoa. (H1)

Keskusteluissa nostettiin esille myös tiedon saamisen ajoitus. Jos aktiivisilta ympäristökansalaisilta toivotaan reaktiota johonkin tiettyyn teemaan tiettyinä ajankontana olisi tärkeää, että heillä olisi aikaa suunnitella tulevaa toimintaa. Mikäli toimintapyyntö annetaan esimerkiksi jonkin kampanjan lanseerauksen yhteydessä, jää aktiivisille ympäristökansalaisille mahdollisuus vain reagoida tietoon esimerkiksi jakamalla sitä.

Koska siinä vaiheessa jos se tulee vaikka WWF:ltä niin sitten se oikeastaan oma ainoa tapa on jakaa sitä, että se on sitten siinä vaiheessa semmoinen ainoa keino millä tavalla siihen pystyy sitten reagoimaan. (H1)

Mahdollisuuksien osalta on havaittavissa potentiaalisten somevaikuttajien toive valmiista materiaaleista sekä muistutuksista tulevista tapahtumista. Myös Erätauko-keskusteluissa toivottiin muistutuksia tulevista tapahtumista ja matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia. Lisäksi yhteiset keskustelutilaisuudet nostettiin esille. Keskustelijat toivoivat, että olisi mahdollista keskustella WWF:n asiantuntijoiden kanssa ”kysy ja vastaa” -henkisissä tilaisuuksissa, joista koostettaisiin tietoa myös jälkikäteen luettavaksi. Keskustelutilaisuudet mahdollistaisivat eri ympäristöteemoihin syventymisen. Keskustelutilaisuuksissa haluttaisiin jakaa omia ajatuksia ja mietteitä, kuten aiemmin toivottujen yhteisöjen kohdalla.

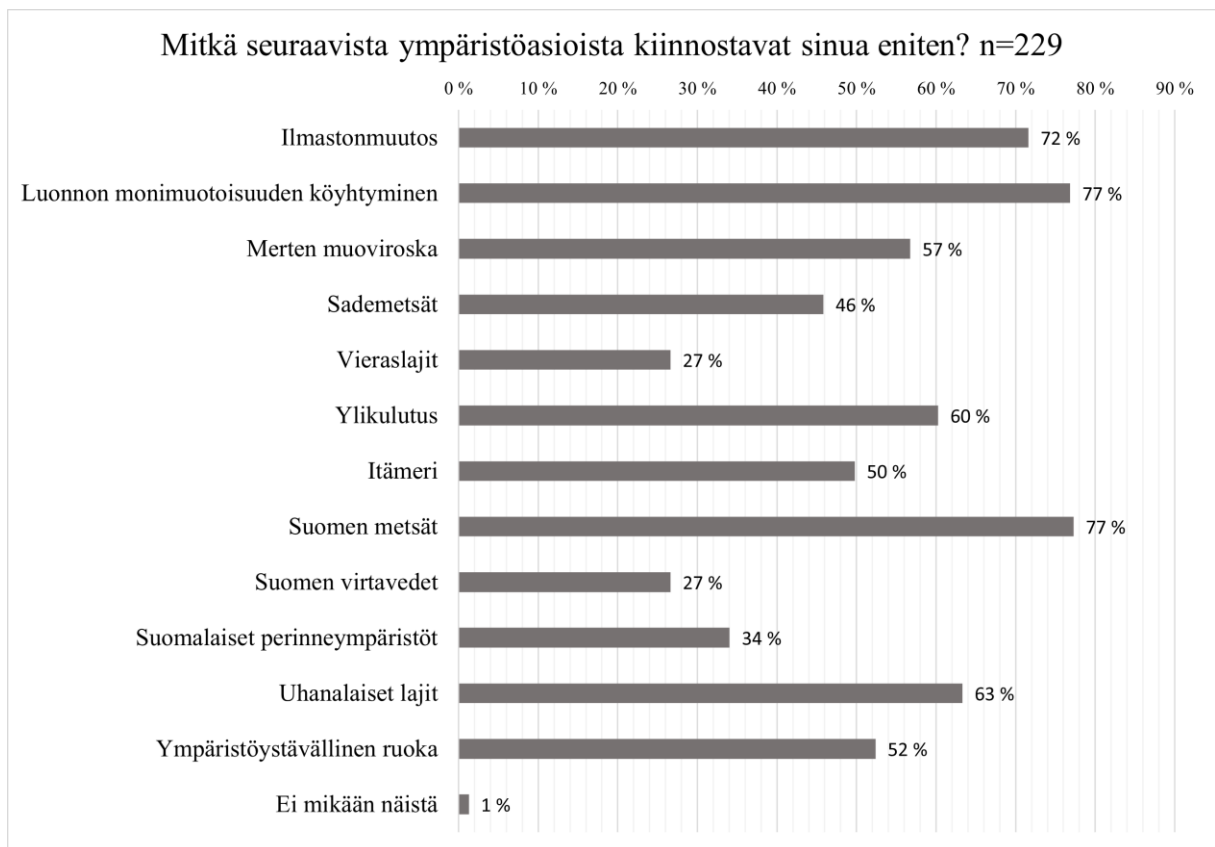
Jotku semmoset tiedättekö vähän kahvihuone mutta virtuaalinen että se voisi olla joku alusta ja jostain aiheesta ja sitten ihmiset voisi tulla ihmettelemään silleen että tarkoitus ei edes olis just välttämättä mikään koulutus, mutta että se olisi vaikka tällainen lyhyt tunnin mittanen Zoomi on auki ja joku asiantuntija tai sitten ihan wwf:n edustaja on paikalla ja sitten vaan vapaata keskustelua. (H4)

Kyselyssä annetut ”muu, mikä” -vastaukset liittyivät yhteistyön lisäämiseen. Vastaajat toivoivat ylitoimijaista yhteistyötä ja yhteistyötä esimerkiksi perinneympäristöjen vaalimisen osalta

kyläyhdistysten kanssa. Esille tuotiin huomio siitä, että ihminen saattaa toimia useassa eri ympäristöjärjestössä aktiivina ja kun järjestöjen tavoitteet ovat usein hyvin yhteneväisiä, veisi yhteistyö tehokkaammin yhteisiä tavoitteita eteenpäin.

5.4 Muut huomiot ja esille nousseet teemat

Kyselyssä selvitettiin myös, mitkä ympäristöasiat kiinnostivat vastaajia eniten (kuvio 9). Kiinnostavimmiksi teemoiksi valikoituivat luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen (77 %), Suomen metsät (77 %) sekä ilmastonmuutos (72 %). Nämä teemat, erityisesti ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ovat olleet esillä mediassa hyvin paljon ja ne ovat laajoja kokonaisuuksia, joiden alle muut tämän osion teemoista myös hyvin sopivat. Vieraslajit, Suomen virtavedet ja suomalaiset perinneympäristöt olivat vähiten valittuja teemoja. Ne ovat myös sellaisia, joissa WWF Suomi tällä hetkellä tarjoaa eniten konkreettista ympäristötyötä. Onkin tärkeää pohtia, miksi nämä teemat tulivat vähiten valituiksi ja tulisiko niitä tulisi nostaa enemmän esille esimerkiksi viestinnän avulla.

Kuvio 9: Vastaajia eniten kiinnostavat ympäristöasiat.

Tarkastelin aineistoa myös ikäryhmien kautta (Liite 3.). Kiinnostavimmat huomiot liittyivät siihen, millaista tukea eri ikäryhmät toivoivat, jotta he voisivat vaikuttaa enemmän heille tärkeisiin ympäristöasioihin. Nuoret, 15–24-vuotiaat, toivoivat muita ikäryhmiä enemmän rahallista korvausta (26 %), muistutuksia tulevista tapahtumista (53 %), toiminnalle kannustusta ja tukea (47 %) sekä todistuksen toiminnasta esimerkiksi opintoja tai työnhakua varten (43 %). Lisäksi nuoret yhdessä seuraavan ikäryhmän, 25–34-vuotiaat, kanssa toivoivat eniten tunnetta toiminnan merkityksestä. Rahallinen korvaus ja todistus toiminnasta ovat selkeitä ikäryhmään liittyviä ominaisuuksia, sillä tähän ryhmään kuuluu paljon opiskelijoita (ks. Kiilakoski 2022, 13). Kannustuksen saamisella on iso merkitys omaan ympäristötoimijuuteen. Se, että ympäristötoiminnalle saa kannustusta, auttaa nuoria hallitsemaan myös vaikeita ympäristötunteita (Kiilakoski 2022, 99). Sitä, mitä kannustaminen konkreettisesti olisi, ei tässä kyselyssä selvitetty, joten sitä olisi hyvä tutkia enemmän.

Nuoret toivoivat muita ryhmiä vähemmän tietoa ympäristöasioista. Tulos on linjassa viimeisimmän nuorisobarometrin tulosten kanssa. Tutkimuksesta selvisi, että 72 % nuorista (15–29-vuotiaista) koki, että heillä on hyvin tietoa ympäristökysymyksistä. (Kiilakoski 2022, 17.) Siten nuorten kohdalla voitaisiin keskittyä enemmän ympäristötoiminnan tukemiseen. Toinen ikäryhmiin liittyvä kiinnostava havainto oli se, että 25–34-vuotiaat toivoivat selkeästi muita ikäryhmiä enemmän (64 %) yhteisöä, johon liittyä. Tämä oli myös ikäryhmän sisällä eniten valittu vaihtoehto.

Keskusteluissa nostettiin esille myös se, miten tärkeää vapaaehtoisten innostusta on pitää yllä. Erityisesti silloin, kun tarjotaan koulutusta jostain tietyistä toimintamuodosta, on tärkeää tarjota koulutuksen jälkeen myös toimintaa. Innostus voi sammua, jos ihminen kokee, ettei opittuja taitoja pääse hyödyntämään konkreettisesti ympäristötyössä (Cantell, Aarnio-Linnanvuori & Tani 2020, 119). Jos lannistumisen kokemus on voimakas, voi myöhemmin olla vaikea saada ihmistä mukaan toimintaan (Cantell, Aarnio-Linnanvuori & Tani 2020, 119).

Ei se että sinulla tulee aina uutta jengiä sinne ja uutta porukkaa vaan se että se porukka pysyy aktiivisena joka et se koulutus ei tavallaan mee hukkaan. Se on sama kun kysytään ihmisiltä, koska sä olet käynyt ensiapukurssin ne sanoo et voi en mä muista siitä on varmaan 20 vuotta aikaa, elikkä sitä pitäisi aktivoida koko ajan kertauksia ja lisäkoulutusta ja mitä siihen keksitään käänne pysyisi se vire yllä. Ja se on varmaan monessa näist tapahtumista on varmaan semmoinen ongelma, että jos ei siellä säännöllisesti ole koko ajan muuta, niin me tavallaan hukataan se immeinen sieltä joukosta. (H3)

Keskusteluissa tuotiin esille myös konkreettinen esimerkki vaikuttamisesta omaan yhteisöön. Yksi keskustelijoista oli ollut mukana vaikuttamassa oman taloyhtiön aurinkosähköpaneelien sekä maalämmön käyttöönotossa. Vaikuttamisen tukena oli ollut oma ja taloyhtiön kiinnostus aiheeseen sekä valmiit laskelmat investoinnin kustannuksista ja tulevista säästöistä. Laskelmien avulla voitiin esittää taloyhtiön hallitukselle tarkka suunnitelma siitä, kuinka investointi uusiutuviin energialähteisiin vaikuttaa osakkaisiin taloudellisesti. Taloyhtiö on suuri ja siten muutoksen ympäristövaikutukset merkittävät. Tämä on hyvä esimerkki siitä, miten omien yhteisöjen kautta voidaan vaikuttaa. Vastaavia esimerkkejä on hyvä tuoda esille ja pohtia, mikä toiminnassa on vaikuttanut onnistumiseen. Kannustavan esimerkin ja tarvittavan tukimateriaalin avulla on helpompaa innostaa myös muita vastaaviin aloitteisiin.

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Tässä luvussa esittelen WWF Suomelle aktiivisen ympäristökansalaisuuden edistämiseen liittyviä kehittämissuhteita. Ensimmäisessä luvussa esittelen kehittämissuhteita, jotka liittyvät suoraan aktiivisen ympäristökansalaisuuden tukemiseen. Toisessa luvussa esittelen aiheesta esiin nousevia tärkeimpiä kehittämissuhteita, joita WWF Suomen kannattaisi huomioida tulevia toimintoja suunnitellessaan.

6.1 Kohti aktiivista ympäristökansalaisuutta

Tässä kehittämistyössä on selvitetty sitä, millaista tukea potentiaaliset aktiiviset ympäristökansalaiset kaipaavat ja mitä he toivovat erityisesti WWF Suomelta. Saadut tulokset auttavat WWF Suomea jatkamaan aktiivisen ympäristökansalaisuuden edistämistä. Seuraavaksi ehdotan, mitkä BCW-työkalun vaikuttamistoiminnoista sopisivat parhaiten käyttäytymisen muutokseen tähtääviksi seuraaviksi toimiksi.

Yleisesti toivottiin eniten:

- valmiita toimintamalleja, joista voi valita itselle sopivimmat
- mahdollisuuksia toimia silloin, kun se itselle parhaiten sopii
- lisää tietoa erilaisista vaikuttamisen tavoista
- yhteisö, johon liittyä
- tunne, että toiminnalla on merkitystä
- rohkeutta toimia

Erityisesti WWF Suomelta toivottiin:

- valmiita toimintamalleja, joista voi valita itselle sopivimmat
- mahdollisuuksia osallistua lyhytaikaiseen toimintaan
- tietoa erilaisista vaikuttamisen mahdollisuuksista
- luotettavaa ja ajantasaista tietoa ympäristöasioista
- yhteiset keskustelutilaisuudet

Vaikka yhteisöön liittymistä ei toivottu erityisesti WWF Suomelta, on kuitenkin hyvä pohtia, miten WWF Suomi voisi osaltaan huomioida tämän tarpeen. Tämä voi liittyä esimerkiksi siihen, että WWF Suomi kannustaa ja tukee aktiivisia ympäristökansalaisia verkostoitumaan ja siten löytämään muita vaikuttamisesta kiinnostuneita ihmisiä. WWF Suomi voi siten osaltaan auttaa neljännen sektorin vapaaehtoistyön vahvistumiseen. Toisaalta WWF voi myös tehdä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa, joilla on jo olemassa yhteisöjä, joiden toimintaan aktiiviset ympäristökansalaiset voisivat liittyä. Järjestöjohtajille suunnatun kyselyn mukaan yksi todennäköisimmistä muutoksista järjestökentällä on ilmastonmuutosta ehkäisevien toimien korostaminen (Osana 2021). WWF:n kaltaisen asiantuntijaorganisaation tuki vaikuttavien toimien suunnittelussa voi siten olla tarpeen myös perinteistä vapaaehtoistyötä tarjoaville järjestöille.

Yhteisön lisäksi myös rohkeus ja tunne toiminnan merkityksestä ovat toimijuuden kannalta oleellisia, joten olen ottanut nekin huomioon sopivia vaikuttamistoimintoja valitessani (Nivala & Ryynänen 2019, 99). BCW-työkalussa esitellyistä vaikuttamistoiminnoista (ks. luku 3.3 taulukko 2) valitsin ne, jotka sopivat WWF Suomen toimintaperiaatteisiin ja sovelsin niitä aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen kannustamiseen sopiviksi. Vaikuttamistoimintojen tarkempi suunnittelu ja määrittely on seuraava askel, jota ehdotan WWF Suomelle. Alla on esitetty, millä vaikuttamistoimilla voitaisiin parhaiten vaikuttaa kohderyhmän tarpeisiin.

1. Eritasoisia koulutuksia valituista teemoista

- vastaa tarpeisiin:
 - o luotettavaa ja ajantasaista tietoa ympäristöasioista
 - o tietoa erilaisista vaikuttamisen mahdollisuuksista

2. Malliesimerkkejä ja konkreettisia toimintaehdotuksia esille nettisivujen lisäksi tapahtumakalenteriin ja sosiaaliseen mediaan

- vastaa tarpeisiin:
 - o valmiita toimintamalleja, joista voi valita itselle sopivimmat
 - o mahdollisuuksia toimia silloin, kun se itselle parhaiten sopii
 - o mahdollisuuksia osallistua lyhytaikaiseen toimintaan

3. Matalan kynnyksen tilaisuuksia kasvokkain ja etäyhteyksien kautta, itsenäisesti muodostettavien verkostojen tukeminen ja niiden perustamisen sekä niihin liittymiseen kannustaminen

- vastaa tarpeisiin:
 - o yhteisö, johon liittyä

- yhteiset keskustelutilaisuudet

4. Kouluttamista tai valmentamista asioiden esille nostamisesta ja haastavien tilanteiden kohtaamisesta, matalan kynnyksen tilaisuudet

- Vastaa tarpeeseen: rohkeutta toimia

Jotta vaikuttavimpia ja parhaimpia vaikuttamistoimintoja voidaan suunnitella, on WWF Suomen määriteltävä vielä tarkemmin se, mitä aktiivinen ympäristökansalaisuus järjestön näkökulmasta tarkoittaa. Ehdotan seuraavaksi, mitä se voisi olla ja millaisia asioita heidän tukemiseensa kannattaisi ottaa huomioon. Ehdotus perustuu kehittämistyöni teoriataustaan sekä kerättyyn aineistoon ja tuloksiin, joita edellisissä luvuissa esittelin. Se huomioi aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyviä ominaisuuksia, vaikuttamisen kenttiä sekä WWF Suomen roolia aktiivisen ympäristökansalaisuuden tukijana ja edistäjänä. Ehdotukseni tarkoitus on tukea WWF Suomea aktiivisiin ympäristökansalaisiin liittyvän kehittämistyön jatkamisessa.

Ehdotus aktiivisesta ympäristökansalaisuudesta ja sen edistämisestä WWF Suomen näkökulmasta:

Aktiivisen ympäristökansalaisen ydinpiirteisiin kuuluu ymmärrys oman ja yhteiskunnallisen elämän eri sektoreiden toiminnan vaikutuksista muuhun luontoon ja tulevaisuuteen globaalilla tasolla. Ymmärrys syntyy halusta pitää huolta ympäristöstä sekä tahdosta edistää oikeudenmukaisuutta. (Koskinen 2010, 22–23.) WWF Suomen näkökulmasta aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen kuuluu olennaisesti se, että omassa elämässään ympäristövastuullisesti toimimisen lisäksi vaikutetaan myös itsestä ulospäin. Tämä liittyy erityisesti siihen, että yhteiskunnallisella muutoksella on kiire, jotta meneillään oleva ympäristökriisi saadaan hallintaan.

Aktiivinen ympäristökansalainen voi toimia kolmannella tai neljännellä sektorilla. WWF Suomi painottaa erityisesti neljännellä sektorilla toimimista, sillä organisoidun vapaaehtoistyön tarjoamiseen on käytössä rajalliset resurssit. Lisäksi tarvittavan muutoksen aikaansaamiseksi tarvitaan iso joukko ihmisiä, jotta muutos tapahtuu yhtäaikaisesti mahdollisimman laajasti. Aktiivisen ympäristökansalaisen toiminta liittyy erityisesti sosiaalisessa mediassa vaikuttamiseen, yhteisöjen ympäristöystävällisyyden edistämiseen sekä tapahtumien järjestämiseen. Toiminnan tavoitteena on WWF:n suojelutavoitteiden edistäminen.

Jotta aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen päästään, tulee hänen kykyjensä, mahdollisuuksia ja motivaatiota tukea. Näitä WWF Suomi voi tukea vaikuttavimmin hyödyntämällä BCW-työkäytä. Vaikuttamistoimintoja suunnitellessa WWF Suomi osallistaa aktiivisia ympäristökansalaisia kuulemalla, millaista tuen tarvetta heillä eri toimintamuotojen osalta on sekä keräämällä palautetta vaikuttamistoimintojen laadusta ja hyödystä. Kohderyhmän osallistamisella voidaan varmistua siitä, että toimintaa suunnitellaan aidosti kohderyhmälähtöisesti sekä oikeisiin tarpeisiin vastaten.

6.2 Muut kehittämisehdotukset

Tässä luvussa esittelen kehittämistyön aineistosta sekä työn aikana tehdyistä omista havainnoista muodostuneet muut kehittämisehdotukset.

1. Yhteiset keskustelutilaisuudet aktiivisille ympäristökansalaisille toiminnan suunnittelua ja järjestäytymistä tai verkostoitumista varten

- Keskusteluissa nostettiin esille se, kuinka tärkeää olisi päästä jakamaan ajatuksia muiden ympäristötoiminnasta kiinnostuneiden kesken. Yhteiset keskustelutilaisuudet voisivat lisätä rohkeutta vaikuttaa ympäristön puolesta. Suosittelen, että yhteisiä keskustelutilaisuuksia järjestettäisiin erilaisista ympäristöteemoista ja vaikuttamisen tavoista. Näin ne vastaisivat myös osaltaan kohderyhmän tarpeeseen saada tietoa ympäristöasioista ja erilaisista vaikuttamisen tavoista sekä tarjoisivat hetkellisen yhteisön, johon liittyä. WWF Suomi voi yhteisten keskustelutilaisuuksien kautta myös saattaa ympäristötoiminnasta kiinnostuneita ihmisiä yhteen ja kannustaa heitä luomaan omia yhteisöjä itseä kiinnostavista ympäristöteemoista.

2. Selvitys, millaista yhteisöllisyyttä WWF Suomi haluaa tarjota aktiivisille ympäristökansalaisille

- WWF Suomi tarjoaa ympäristötoiminnasta kiinnostuneille henkilöille muutamia yhteisöjä. Tällä hetkellä vahvin yhteisö, jonka WWF Suomi tarjoaa, on WWF nuorten yhteisö, jossa nuoret sitoutuvat vuodeksi toimintaan ja heidän toimintaansa tuetaan. Nuorille on olemassa oma kansainvälinen foorumi, jossa he voivat tavata muita nuoria ja suunnitella ympäristötoimintaa. Olisi hyvä selvittää, olisiko tällainen foorumi myös muille ympäristötoiminnasta kiinnostuneille mahdollinen toteut-

taa. Yhteisön tarve oli kohderyhmällä suuri, joten on tarpeen pohtia, millaista sitoutumisen astetta WWF Suomi aktiivisilta ympäristökansalaisilta toivoo ja mitä se on heille valmis tarjoamaan.

3. Vapaaehtoistoiminta -käsitteen käyttöönotto

- WWF käyttää käsitettä vapaaehtoistyö. Vapaaehtoistoiminta voisi olla paremmin toimintaa kuvastava käsite, jos halutaan korostaa yhteisöllistä tekemistä. Aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyy vahvasti yhdessä tekeminen ja WWF korostaa tätä myös strategiassaan: ”Vain yhdessä onnistumme”.

4. Nykyisen toiminnan tarkastelu eniten toivottujen tukimuotojen kautta

- Olisi hyvä selvittää, miten nykyisessä toiminnassa huomioidaan kohderyhmän eniten valitsemat tuen tarpeet. Esimerkiksi Suomen metsien osalta, joka oli yksi eniten valituista ympäristöteemoista, voitaisiin tarkastella, kuinka paljon WWF Suomi tarjoaa tietoa, keskustelutilaisuuksia, mahdollisuuksia toimia itselle sopivana aikana tai miten aktiivisia ympäristökansalaisia rohkaistaan toimintaan ja tuodaanko toiminnan merkitys esille. Näin aineiston tuloksia hyödynnettäisiin konkreettisesti tulevan toiminnan suunnittelussa. Tarkastelun kautta voi saattaa myös nousta esille hyviä käytäntöjä eri toimintamuodoista, joista voi ottaa mallia muuta toimintaa suunniteltaessa.

5. Toiminnan merkityksen avaaminen

- WWF toimii tutkitun tiedon perusteella ja se voisi vastata merkityksellisyyden tunteeseen tarjoamalla aktiivisille ympäristökansalaisille tutkitusti kaikista vaikuttavampia toimintamahdollisuuksia. Aktiivinen ympäristökansalainen voi luottaa siihen, että toiminta, johon kannustetaan, on monimutkaisten ympäristöongelmien ratkaisun osalta merkittävää, vaikka toiminnan vaikutuksia voi olla vaikea havaita tai mitata. Tämä vaatii toiminnan vaikutusten selkeää aukikirjoittamista, jotta aktiivinen ympäristökansalainen ymmärtää, mihin hänen toimintansa liittyy isommassa kuvassa. WWF Suomi tekee tätä jo, mutta toiminnan merkitystä voisi avata vieläkin konkreettisemmalla tasolla. Voisi olla tarpeen siis tuoda enemmän ja selkeämmin esille sitä, millainen merkitys ympäristötoiminnalla on niin henkilökohtaisella, paikallisella kuin globaalillakin tasolla.

7 LOPUKSI

WWF Suomi on hyödyntänyt keräämääni aineistoa sekä niistä tehtyjä havaintoja jo kehittämistyöprosessin aikana. Työ nähtiin tärkeänä kehitysvaiheena uuden strategian eteenpäinviemisessä ja koko toimintaa läpileikkaavan teeman selkeyttämisessä ja konkretisoinnissa. Tästä kertoo esimerkiksi se, että antamani suositukset huomioitiin jo seuraavan tilikauden (kesäkuu 2022 – heinäkuu 2023) toiminnan suunnittelussa. Tuloksia odotettiin eri tiimeissä ja niistä oltiin hyvin kiinnostuneita. Myös Behaviour Change Wheel -teorian esittely kehittämistyössä koettiin tärkeäksi. BCW-työkalua on käytetty WWF Suomen toiminnan pohjalla ennenkin, mutta tämän työn esimerkin avulla sitä voidaan hyödyntää laajemmin aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyvän työn suunnittelussa ja toteutuksessa.

Tilaaajan näkökulmasta tärkeäksi koettiin myös se, että tein opintoihini kuuluvan kehittävän harjoittelun WWF Suomelle ennen opinnäytetyöni alkua. Harjoittelun päätehtävänä toteutin nykytilakartoituksen, jossa selvitin, millaista aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyvää toimintaa WWF Suomi tällä hetkellä tarjoaa. Aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen syventyminen nykytilakartoituksen aikana auttoi minua opinnäytetyön tekijänä hahmottamaan, mitkä teoriat tukevat parhaiten työn tavoitteita. Lisäksi se selkeytti, mitä WWF Suomen näkökulmasta olisi kaikista tärkeintä saada selville, jotta työni tulokset hyödyntäisivät aidosti aktiivisiin ympäristökansalaisiin liittyvän kehittämistyön jatkamaista. Työni tuloksena WWF Suomella on nyt tutkittua tietoa siitä, millaista konkreettista tukea ympäristötoiminnasta kiinnostuneet ihmiset toivovat. Tekemäni potentiaalisten ympäristökansalaisten ryhmittely koettiin myös hyödylliseksi, kun uuden toiminnan suunnittelua voidaan jatkaa erilaisten ryhmien tarpeet ja toiveet huomioiden.

Kokonaisuutena kehittämistyöprosessi koettiin tilaaajan näkökulmasta selkeästi osana WWF Suomen toimintaa. Työskentelin vuorovaikutuksessa organisaation kanssa ja yhteisen keskustelun myötä opinnäytetyö oli mahdollista suunnata ja tarkentaa WWF Suomen tarpeita vastaavaksi koko prosessin ajan. Prosessi oli myös henkilöstöä osallistava ja se edisti osaltaan sitä, miten aktiivisiin ympäristökansalaisiin liittyvä toiminta hahmotetaan osana omaa työtä eri tiimeissä. Tästä on esimerkkinä se, että kehittämistyöhön liittyvä kutsu kyselyyn julkaistiin eri viestintäkanavilla ja sen muotoiluun osallistui viestinnän asiantuntija. Uutiskirjeet ovat tärkeä viestintäkanava WWF Suomelle ja opinnäytetyöni aihe koettiin niin tärkeänä, että se pääsi

osaksi sitä. Opinnäytetyön ja sitä edeltävän harjoittelun tuloksena ymmärrys aktiivisesta ympäristökansalaisuudesta ja sen tukemisesta kasvoi organisaatiossa.

Kehittämistyöni reliabiliteettia, eli luotettavuutta, ja validiteettia, eli pätevyyttä, tarkastelen kokonaisuutena koko opinnäytetyön osalta. Työ antoi erityisesti kyselyn kautta luotettavia tuloksia toivotulta kohderyhmältä. Vaikka sähköinen kysely on kohderyhmän tavoittamisen näkökulmasta haasteellinen, onnistuin todistetusti tavoittamaan potentiaalisia aktiivisia ympäristökansalaisia. Behaviour Change Wheel -teoria toi koko kehittämistyöprosessiin luotettavan teoreettisen viitekehyksen. BCW-työkalun käyttö vahvistaa kyselyn luotettavuutta, kun kohderyhmän tarpeisiin liittyvät kysymykset oli muotoiltu sen avulla ja hyödynsin sitä myös kehittämisehdotuksissa. Laadullisen aineiston osalta olisi ollut toivottavaa, että osallistujia olisi ollut enemmän. Vaikka keskustelijat olivat erittäin motivoituneita ja toiminnasta kiinnostuneita, olisi ollut hyödyllistä saada useampia erilaisista vaikuttamisen tavoista kiinnostuneita ihmisiä mukaan. Oli kuitenkin hyvä, että keskusteluihin osallistui eri-ikäisiä ihmisiä, joilla oli erilaiset kytkökset WWF Suomen toimintaan. Tämä paikkasi osallistujien vähäistä määrää, kun keskusteluihin osallistunut ryhmä oli keskenään moninainen.

Tulosten analysoinnissa oli tärkeää olla kokoajan valppaana tiedostamaan ja erottamaan omat kokemukset. Oma historiani ympäristöjärjestöissä vaikutti välttämättä siihen, miten tulkitsin vastauksia ja tein niistä johtopäätöksiä. Tähän pystyin vaikuttamaan tiedostamalla omat tulkintani sekä peilaamalla tuloksia teoriaan ja muihin tutkimuksiin. Oma kokemus aiheesta tuo työlle myös luotettavuutta esimerkiksi relevanttia lähdeaineistoa valittaessa. Pystyin tunnistamaan lähdeaineistosta luotettavimmat ja tämä oli tässä työssä erityisen tärkeää myös työnsä tutkittuun tietoon perustavan tilaajan näkökulmasta. Huomioin hyvien tieteellisten käytäntöjen noudattamisen lähteiden käytön lisäksi siinä, että keskustelun sekä kyselyn saatekirjeet toivat tarkasti esille kehittämistyön tarkoituksen ja tavoitteen sekä WWF Suomen tietosuoja-asetus tuotiin tutkittavien tietoon. Henkilötietoja käsittelemällä asianmukaisella tavalla ja huolehdin tutkimukseen osallistuneiden anonymiteetin turvaamisesta. Kokonaisuutena onnistuin vastaamaan siihen tarpeeseen, mikä asetettiin tavoitteeksi.

Meneillään oleva ympäristökriisi vaatii pikaisia toimia ja aktiivisia ympäristökansalaisia todella tarvitaan yhteiskunnallisen elämän kaikille sektoreille. Jotta yhteiskunnallinen muutos on mahdollinen, tulee eri toimijoiden tehdä entistä tiiviimpää yhteistyötä. Neljännen sektorin nousun myötä löydämme uusia tapoja verkostoitua ja toimia ympäristön puolesta. Ympäristökriisin ratkaisemisella on kiire ja kukaan yksittäinen henkilö tai taho ei voi ratkaista sitä yksin. Siksi

on tärkeää tarjota monipuolisesti erilaisia toimintamuotoja, jotta jokaisella olisi mahdollisuus löytää itselleen sopiva tapa toimia. Yksi merkittävä yhteistyö lisääminen voisi koskea sosiaali- ja terveys- sekä ympäristöjärjestöjä. Viimeisin järjestöbarometri toi esille sote-järjestöjen tarpeen kehittää omaa ilmastotoimintaansa. WWF Suomi voisi olla erinomainen kumppani, joka voisi helpottaa sote-järjestöjä omien ilmasto- ja luontokatovaikutusten kartoituksessa ja vaikuttavimpien muutosten aikaansaamisessa. Lisäksi sote-järjestöissä on paljon jäseniä ja vapaaehtoisia, joille mielekkään ympäristötoiminnan tarjoaminen voisi yhteiskunnallisen muutoksen edistämisen näkökulmasta olla merkittävää. Seuraavaksi näkisinkin tarpeellisena kehittää yhteistyötä entistä enemmän ympäristö- ja sotejärjestöjen kesken.

Toivon, että tämä opinnäytetyöni tuo ympäristötoimintaa tarjoaville tahoille lisää tietoa siitä, millainen tuki auttaa ympäristötoiminnasta kiinnostuneita ihmisiä tekemään enemmän ympäristön puolesta. Lisäksi toivon, että työni osaltaan vahvistaa ymmärrystä kohderyhmän osallistamisen tärkeydestä toimintaa suunniteltaessa. Vain kohderyhmää kuulemalla voimme tietää, millainen tuki olisi heidän näkökulmastaan kaikista tarpeellisinta. Näiden lisäksi toivon, että ympäristötoimintaa suunnittelevat tahot tutustuisivat BCW-työkaluun. Työkalu auttaa vaikuttavan toiminnan suunnittelussa ja sen avulla on mahdollista ottaa monipuolisesti huomioon ihmisen käyttäytymiseen vaikuttavia tekijöitä. Ilman työkalua, olisi esimerkiksi saattanut jäädä huomaamatta se, miten tärkeää kohderyhmälle on tuntee toiminnan merkitys. Työkalun avulla voi syventää ymmärrystä erilaisista tuen tarpeista. Lisäksi se voi auttaa ymmärtämään, kuinka voisimme kannustaa ihmisiä löytämään itselleen sen parhaimman tavan toimia yhteisen maapallomme puolesta. Vain yhdessä toimimalla voimme saada jo tiedossa olevat ratkaisut ympäristökriisin pysäyttämiseksi käyttöön kaikilla elämän eri osa-alueilla.

LÄHTEET

- Aittasalo, Minna & Hankonen, Nelli & Nupponen, Ritva & Seppälä, Tuija 2017. Käyttätymisen muutospyörä. UKK-instituutti. Viitattu 14.4.2022. <https://ukkinstituutti.fi/elintapaohjaus/edistamismallit/kayttaytymisen-muutospyora/>
- Alasaarela, Markku 2022. Opi kyselymestariksi – osa 1. Viitattu 17.4.2022. <https://www.zef.fi/fi/blogi/opi-kyselymestariksi-osa-1>
- Alastalo, Marja & Borg, Sami 2022. Numerolukutaito: tutkimuksen analyysivaihe. Teoksessa Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 10.4.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/numerolukutaito/analyysi/>
- Cantell, Hannele & Aarnio-Linnanvuori, Essi & Tani, Sirpa 2020. Ympäristökasvatus. Kestävän tulevaisuuden käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Erätauko-säätiö 2022. Mikä Erätauko? Viitattu 7.4.2022. <https://www.eratauko.fi/mika-eratauko/>
- Fields, Marion 2021. Kenen harteilla on vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus Suomessa? Viitattu 18.4.2022. https://www.ok-sivis.fi/media/kenen_harteilla_on_vapaaehtoistoiminnan_tulevaisuus_suomessa_opintokeskus_sivis.pdf
- Fridays For Future 2022. What we do. Viitattu 23.4.2022. <https://fridaysforfuture.org/>
- Hannula, Kristiina 2018. Järjestötoiminnan tulevaisuus. Teoksessa Sini Hirvonen & Satu Puolitaival (toim.) Vapaaehtoistoiminta nyt ja tulevaisuudessa. Kansalaisareenan julkaisuja 2/2018, 55–59. Viitattu 19.4.2022. <https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2018/12/Vapaaehtoistoiminta-nyt-ja-tulevaisuudessa-web.pdf>
- Harju, Aaro 2006. Aktiivinen kansalaisuus ja siihen kasvaminen. Teoksessa Jukka Tuomisto & Petri Salo (toim.). Edistävää ja viihdyttävää aikuiskasvatus. Aulis Alanen aikuisopetuksen laatua etsimässä. Tampereen yliopisto, 85–112. Viitattu 6.4.2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:951-44-6838-4>
- Haverinen, Risto & Mattila, Kirsikka & Neuvonen, Aleksis & Saramäki, Rinna & Sillanaukea, Otso (toim.) 2021. Ihminen osana elonkirjoa. Luontosuhteet, luontokäsitykset ja sivistys kestävyyskriisin aikakaudella. Sitra muistio. Viitattu 6.4.2022. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2021/12/sitra-ihminen-osana-elonkirjoa.pdf>
- Huttunen, Suvi & Aro, Riikka & Salo, Miikka & Turunen, Anni 2019. Ympäristökansalaisuudesta aineksia ilmastokriisin ratkaisuun? Viitattu 23.4.2022. <https://www.versuslehti.fi/kriittinen-tila/ymparistokansalaisuudesta-aineksia-ilmastokriisin-ratkaisuun/>
- Impact 2017. The world's 21 most recognized brand logos of all time. Viitattu 7.4.2022. <https://www.impactplus.com/blog/most-recognized-brand-logos-identities>
- IPBES 2019. Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (Version 1). Viitattu 5.4.2022. <https://doi.org/10.5281/zenodo.5657041>

- IPCC 2022. Climate change 2022. Mitigation of climate change. Summary for policymakers. Viitattu 5.4.2022. https://report.ipcc.ch/ar6wg3/pdf/IPCC_AR6_WGIII_SummaryForPolicymakers.pdf
- Kansalaisareena 2022. Vapaaehtoistoiminnan määritelmä. Viitattu 18.4.2022. <https://kansalaisareena.fi/vapaaehtoiselle/vapaaehtoistoiminnan-maaritelma/>
- Kiilakoski, Tomi (toim.) 2022. Kestävää tekoa. Nuorisobarometri 2021. Valtion nuorisoneuvoston julkaisu nro 69. Viitattu 25.4.2022. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2022/03/nuorisobarometri-2021-web.pdf>
- Koskinen, Sanna 2010. Lapset ja nuoret ympäristökansalaisina. Ympäristökasvatuksen näkökulma osallistumiseen. Nuorisotutkimusseura julkaisu nro 98.
- Niemelä, Jari & Kotiaho, Janne & Von Weissenberg, Marina 2018. Tiivistelmä globaalista elinympäristöjen heikennyksen ja ennallistamisen arviointiraportista. Ympäristöministeriö ja Ympäristötiedon foorumi. Viitattu 5.4.2022. <https://www.ymparistotiedonfoorumi.fi/wp-content/uploads/2018/05/IPBES-tiistelm%C3%A4t-suom-230518.pdf>
- Nivala, Elina & Rynnänen, Sanna 2019. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. 2. painos. Helsinki: Gaudeamus.
- Michie, Susan & Atkins, Lou & West, Robert 2014. The Behaviour Change Wheel. A Guide to Designing Interventions. Iso-Britannia: Silverback Publishing.
- Mäenpää, Pasi & Faehnle, Maija 2021. 4. sektori. Kuinka kaupunkiaktivismi haastaa hallinnon, muuttaa markkinat ja laajentaa demokratiaa. Tampere: Vastapaino.
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudella osaamista liiketoimintaan. 3.–4. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Oikeusministeriö 2021. Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla. Luonnos esitykseksi yhdistyslain muuttamiseksi ja toimintaryhmälainsäädännön muuttamiseksi. Oikeusministeriön julkaisu nro 2021:8. Viitattu 18.4.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162854/OM_2021_8_ML.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Osana 2021. Tulevaisuuden näkymät järjestöissä -selvitys. Viitattu 26.4.2022. <https://osana.fi/tnj2/>
- Peltosalmi Juha & Eronen, Anne & Haikari, Janne & Laukkarinen, Matti & Litmanen, Tapio & Londén, Pia & Ruuskanen, Petri 2020. Järjestöbarometri 2020. Ajankohtaiskuva sosiaali- ja terveysjärjestöistä. Helsinki: SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry. Viitattu 18.4.2022. <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/09/2020-10-02-SOSTE-julkaisu-Jarjestobarometri-2020.pdf>
- Pihkala, Panu 2019. Ilmastokasvatus ja tunteet. Viitattu 22.4.2022. <https://toivoajatoimintaa.fi/ilmastokasvatus-ja-tunteet/>
- Rahkonen, Juho 2021. Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Tutkimusraportti 18.5.2021. Viitattu 12.4.2022. https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2021/05/Vapaaehtoistyö_tutkimusraportti_2021.pdf

- Raudaskoski, Maija Li 2021. Fridays For Future: koululakko ilmaston puolesta. Teoksessa Teemu Vaarakallio (toim.). Viimeinen siirto. Suomalainen ympäristöliike nyt eli kuinka mahdoton tehdään. Helsinki: Kustantamo S&S, 139–163.
- Ruuskanen, Petri & Jousilahti, Julia & Faehnle, Maija & Kuusikko, Kirsi & Kuittinen, Outi & Virtanen, Johanna & Strömberg, Lisbeth 2020. Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa. Loppuraportti. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimikunnan julkaisusarja 2020:47. Viitattu 12.4.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162498/VNTEAS_2020_47.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Räsänen, Pekka & Sarpila, Outi 2013. Internet-lomake vai ei? Verkkokyselylomake postikyselyitä täydentävänä tiedonkeruun menetelmänä. Teoksessa Salla-Maaria Laaksonen & Janne Matikainen & Minttu Tikka (toim.). Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Tampere: Vastapaino, 68–83.
- Salo, Paula 2021. Käyttäytymistiede ilmastonmuutoksen ratkaisijana? Viitattu 19.4.2022. <https://psykologilehti.fi/kayttaytymistiede-ilmastonmuutoksen-ratkaisijana/>
- Salonen, Arto O. & Bardy, Marjatta 2015. Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. Aikuiskasvatus 1/2015, 4–15. Viitattu 24.4.2022. <https://doi.org/10.33336/aik.94118>
- Salonen, Arto O. 2021. Planetaarinen kansalaisuus antaa mittakaavan kestävyysmurrokselle. Viitattu 23.4.2022. <https://www.uef.fi/fi/artikkeli/planetaarinen-kansalaisuus-antaa-mittakaavan-kestavyysmurrokselle>
- Sitra 2018a. Erätauon kehittäjäryhmä. Viitattu 6.4.2022. <https://www.sitra.fi/artikkelit/eratauon-kehittajaryhma/>
- Sitra 2018b. Mikä tekee dialogin: Dialogisen vuorovaikutuksen tunnuspiirteet ja edellytykset. Viitattu 7.4.2022. <https://www.sitra.fi/artikkelit/mika-tekee-dialogin-dialogisen-vuorovaikutuksen-tunnuspiirteet-ja-edellytykset/>
- Sitra 2019a. Mikä meitä estää toimimasta ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi? Viitattu 8.4.2022. <https://www.sitra.fi/artikkelit/mika-meita-estaa-toimimasta-ilmastonmuutoksen-hillitsemiseksi/>
- Sitra 2019b. Kansalaiskysely ilmastonmuutoksen herättämistä tunteista ja niiden vaikutuksista kestäviin elämäntapoihin. Viitattu 22.4.2022. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2019/08/ilmas-totunteet-2019-kyselytutkimuksen-tulokset.pdf>
- Sitra 2020. Suomalaiset kansalaisvaikuttajina. Kuinka edistää osallisuutta ja osallistumista 2020-luvulla? Viitattu 18.4.2022. <https://www.sitra.fi/app/uploads/2020/03/suomalaiset-kansalaisvaikuttajina.pdf>
- Sitra 2021. Suomalaisen luontosuhteet. Viitattu 8.4.2022. https://www.sitra.fi/app/uploads/2021/12/suomalaisten_luontosuhteet_tutkimusraportti_v2.pdf
- Sitra 2022. Suuri luontodialogipäivä sai innostuneen vastaanoton. 95 % järjestäjistä kokee, että luontokeskusteluja tulisi järjestää jatkossakin. Viitattu 9.4.2022. <https://www.sitra.fi/artikkelit/suuri-luontodialogipaiva-sai-innostuneen-vastaanoton-95-jarjestajista-kokee-etta-luontokeskusteluja-tulisi-jarjestaa-jatkossakin/>

- SOSTE 2022. Järjestöbarometri 2022: Sosiaali- ja terveysjärjestöt ovat huolissaan riippumattomuudestaan – ”Riippumaton kansalaisyhteiskunta on demokratian ja avoimen yhteiskunnan perusta”. Viitattu 18.4.2022. <https://www.soste.fi/uutinen/jarjestobarometri-2022-sosiaali-ja-terveysjarjestot-ovat-huolissaan-riippumattomuudestaan-riippumaton-kansalaisyhteiskunta-on-demokratian-ja-avoimen-yhteiskunnan-perusta/>
- Stern, Paul 2000. Toward a Coherent Theory of Environmentally Significant Behavior. Journal of Social Issues Vol 53, No. 3, 407–424. Viitattu 25.4.2022. <https://asset-pdf.scinapse.io/prod/1983150389/1983150389.pdf>
- Tampereen yliopisto 2022a. Kyselylomakkeen laatiminen. Teoksessa Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 9.4.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>
- Tampereen yliopisto 2022b. Mittaaminen: mittarin luotettavuus. Viitattu 17.4.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/mittaaminen/luotettavuus/>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Valliluoto, Sari 2014. Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista ja esteistä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 4/2014. Viitattu 12.4.2022. <https://www.kkv.fi/uploads/sites/2/2021/11/2014-kkv-selvityksia-4-2014-vapaaehtoistoiminta.pdf>
- Valtionvarainministeriö 2015. Vapaaehtoistyö, talkootyö, naapuriapu – kaikki käy. Vapaaehtoistoiminnan koordinaatiota ja toimintaedellytysten kehittämistä selvittävän työryhmän loppuraportti. Valtionvarainministeriön raportti 39/2015. Viitattu 12.4.2022. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/12917e08-abc8-416f-a7e0-6f6e675f85df/ca4118d6-c8b3-44c8-9ba7-0c4b4ce7d73d/JULKAISU_20160406111500.PDF
- Vuori, Jaana 2022. Tapaustutkimus. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 6.4.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusasetelma/tapaustutkimus/>
- Vilkka, Hanna 2021. Näin onnistut opinnäytetyössä. Ratkaisut tutkimuksen umpikujiin. Jyväskylä: PS-kustannus
- WWF Suomi 2020. Yhdessä onnistumme. WWF Suomen strategia 2021–2030. Viitattu 5.4.2022. https://wwf.fi/app/uploads/6/t/b/waapqj9bcy49tkw7hn44ib/wwf-suomen-strategia_20212030.pdf
- WWF Suomi 2021. Vuosikertomus. Tilikausi 1.7.2020-30.6.2021. Viitattu 5.4.2022. https://wwf.fi/app/uploads/7/t/3/izd862m38g5v1nt1ap93hx/wwf_vk2021_valmis.pdf
- WWF Suomi 2022a. Tietoa meistä. Viitattu 5.4.2022. <https://wwf.fi/wwf-suomi/tietoa-meista/>
- WWF Suomi 2022b. Aktiiviseen ympäristökansalaisuuteen liittyvien toimintamuotojen nykytilakartoitus. Raportti. Ei julkaistu.
- WWF Suomi 2022c. Vapaaehtoistyö. Viitattu 20.4.2022. <https://wwf.fi/vapaaehtoistyo/>
- WWF Suomi 2022d. Vaikuta kouluruokaan. Viitattu 20.4.2022. <https://wwf.fi/ruoka/kouluruoka/>
- WWF Suomi 2022e. WWF:n metsävaikuttamisopas. Viitattu 20.4.2022. <https://wwf.fi/vaikuta-metsiin/>

Ympäristöministeriö 2022a. Ekologinen siirtymä luonnon monimuotoisuuspolitiikassa. Biodiversiteettiareenan 2021 tulokset. Ympäristöministeriön julkaisuja 2022:1. Viitattu 5.4.2022. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163743/YM_2022_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ympäristöministeriö 2022b. IPCC:n raportti: Nykyiset toimet eivät riitä ilmaston lämpenemisen rajaamiseen 1,5 asteeseen. Tehokkaat päästövähennykset välttämättömiä jo seuraavan vuosikymmenen aikana. Viitattu 5.4.2022. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/ipcc-n-raportti-nykyiset-toimet-eivat-riita-ilmaston-lampenemisen-rajaamiseen-1-5-asteeseen-tehokkaat-paastovahennykset-valttamattomia-jo-seuraavan-vuosikymmenen-aikana>

Zong, Zewei 2022. Eliminate order bias to improve your surveyresponses. Viitattu 17.4.2022. <https://www.surveymonkey.com/curiosity/eliminate-order-bias-to-improve-your-survey-responses/>

LIITTEET

Liite 1. Webropol-kyselylomake.

WWF Suomi

Autetaan toisiamme auttamaan luontoa!

Tahdotko tehdä enemmän ympäristön hyväksi? Haluaisimme kuulla, mitä juuri sinä tarvitset ympäristötoimintasi tueksi. Vastaa siis kyselyymme ja auta meitä auttamaan sinua!

Kysely on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä, jossa selvitetään, kuinka WWF Suomi voisi parhaiten auttaa ympäristötoiminnasta kiinnostuneita löytämään sopivimmat ja vaikuttavimmat tavat toimia.

Vastaaminen vie 5–10 minuuttia. Kyselyyn voi vastata 17.3.2022 asti.

Kyselyyn vastataan anonyymisti eikä vastauksia yhdistetä yksittäiseen henkilöön. WWF Suomi noudattaa henkilötietoja käsitellessään lainsäädännön asettamia huolellisuus- ja suojaamisvelvoitteita sekä hyvää tiedonhallintatapaa. Voit lukea lisää tietosuojastamme täältä: [Tutustu tietosuojaselosteeseen.](#)

Lisätietoja kyselystä: laura.haikonen(a)wwf.fi

Kiitos avustasi! Yhdessä voimme luoda maapallon, jossa ihmiset ja luonto elävät tasapainossa.

1. Mitkä seuraavista ympäristöasioista kiinnostavat sinua eniten? *

Voit valita yhden tai useampia vaihtoehtoja.

- Suomen virtavedet
- Suomalaiset perinneympäristöt
- Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen
- Ympäristöystävällinen ruoka
- Merten muoviroska
- Ylikulutus
- Suomen metsät
- Vieraslajit
- Uhanalaiset lajit
- Ei mikään näistä
- Ilmastonmuutos
- Itämeri
- Sademetsät

Pakolliset kentät on merkitty asteriskilla (*), ja ne pitää täyttää lomakkeen lähettämiseksi.

2. Miten seuraavat väitteet kuvaavat sinua? *

- 1 = täysin eri mieltä
 2 = jokseenkin eri mieltä
 3 = ei samaa eikä eri mieltä
 4 = jokseenkin samaa mieltä
 5 = täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Olen tietoisesti muuttanut arkeani jollain tavalla ympäristöystävällisemmäksi (esim. vastuullinen kuluttaminen, energian säästäminen). *	☐	☐	☐	☐	☐
Kannustan muita toimimaan ympäristöystävällisesti. *	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin aktiivisemmin kannustaa muita toimimaan ympäristöystävällisesti, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☐	☐
Jaan sosiaalisessa mediassa ympäristöasioihin liittyvää tietoa ja osallistun keskusteluun. *	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin olla aktiivisempi sosiaalisessa mediassa jakamalla ympäristöasioihin liittyvää tietoa ja osallistua keskusteluun, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☐	☐
Olen järjestänyt toimintaa (esim. tempaus tai tapahtuma) minulle tärkeän ympäristöasian puolesta. *	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin järjestää toimintaa minulle tärkeän ympäristöasian puolesta, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☐	☐
Olen kannustanut omaa yhteisöäni toimimaan ympäristöystävällisesti (esim. koulu/oppilaitos, työpaikka, yhdistys/seura, taloyhtiö, naapurusto, kaupunginosa). *	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin aktiivisemmin kannustaa omaa yhteisöäni toimimaan ympäristöystävällisesti, jos saisin siihen tukea. *	☐	☐	☐	☐	☐
Ympäristötoiminta ei ole minulle tärkeää. *	☐	☐	☐	☐	☐

Pakolliset kentät on merkitty asteriskilla (), ja ne pitää täyttää lomakkeen lähettämiseksi.*

3. Mikä auttaisi sinua vaikuttamaan enemmän sinulle tärkeään ympäristöasiaan? *

Esim. järjestämään toimintaa sinulle tärkeän ympäristöasian puolesta tai kannustamaan omaa yhteisöäsi toimimaan ympäristöystävällisesti.

Voit valita yhden tai enintään 10 vaihtoehtoa.

Haluaisin...

- en mitään näistä
- lisää ihmisiä toimimaan kanssani
- rahallisen korvauksen toiminnastani
- valmiita toimintamalleja, joista voin valita itselleni sopivimmat
- valmiita materiaaleja toiminnan tueksi
- yhteisön, johon liittyä
- että ympäristötoiminnasta tulisi minulle tapa
- muistutuksia tulevista tapahtumista/tilaisuuksista
- toiminnalleni kannustusta ja tukea muilta ihmisiltä
- tuntea, että toiminnallani on merkitystä
- todistuksen toiminnastani (esim. opintoja tai työnhakua varten)
- lisää tietoa minua kiinnostavista ympäristöasioista
- jotain muuta, mitä _____
- kehittää argumentointitaitojani
- lisää tietoa erilaisista vaikuttamisen tavoista
- mahdollisuuksia toimia silloin, kun se itselleni parhaiten sopii
- yhteisen keskustelualustan/ryhmän muiden ympäristöasioista kiinnostuneiden kanssa
- keskustella ympäristöalan asiantuntijoiden kanssa

Pakolliset kentät on merkitty asteriskilla (), ja ne pitää täyttää lomakkeen lähettämiseksi.*

4. Mitä seuraavista toivoisit WWF Suomen tarjoavan, jotta vaikuttaminen sinulle tärkeään ympäristöasiaan olisi helpompaa? *

Voit valita yhden tai enintään viisi vaihtoehtoa.

Toivoisin...

- en mitään näistä
- valmiita materiaaleja toiminnan tueksi
- mahdollisuuksia osallistua lyhytaikaiseen toimintaan
- mahdollisuuksia osallistua pidempiaikaiseen toimintaan
- rahallisen korvauksen toiminnastani
- lisää ihmisiä toimimaan kanssani
- että ympäristötoiminnasta tulisi minulle tapa
- yhteisen keskustelualustan/ryhmän muiden ympäristöasioista kiinnostuneiden kanssa
- keskustelua WWF Suomen asiantuntijoiden kanssa
- todistuksen toiminnastani (esim. opintoja tai työnhakua varten)
- vahvistusta tunteelle, että toiminnallani on merkitystä
- luotettavaa ja ajantasaista tietoa ympäristöasioista
- kannustusta toiminnalleni
- mahdollisuuksia toimia silloin, kun se itselleni parhaiten sopii
- tietoa erilaisista vaikuttamisen mahdollisuuksista
- valmiita toimintamalleja, joista voin valita itselleni sopivimmat
- tukea argumentointitaitojeni kehittämiseen
- yhteisön, johon liittyä
- jotain muuta, mitä _____
- muistutuksia tulevista tapahtumista/tilaisuuksista

5. Haluaisitko kertoa lisää siitä, millainen tuki auttaisi sinua vaikuttamaan enemmän sinulle tärkeään ympäristöasiaan?

Tarjoamme mahdollisuuden yhteiseen keskusteluun, jossa pääset jakamaan ajatuksiasi muiden aiheesta kiinnostuneiden kanssa. Keskusteluaineistoa hyödynnetään opinnäytetyössä sekä WWF Suomen tulevan toiminnan kehittämisessä.

- keskustelu toteutetaan etänä 21.-25.3.2022 välisenä aikana
- kesto n. 1,5-2 tuntia
- tarvitset video- ja ääniyhteyden
- mukaan mahtuu max. 10 osallistujaa

Päivitys 11.3. Keskustelupaikat ovat täyttyneet. Voit silti jättää yhteystietosi ja ilmoittautua varalle. Olemme yhteydessä kaikkiin yhteystietonsa jättäneisiin viimeistään 18.3.2022.

Keskusteluaineisto anonymisoidaan niin, ettei mielipiteitä voida yhdistää yksittäiseen henkilöön. Emme luovuta antamiasi henkilötietoja ulkopuolisille ja niitä käytetään ainoastaan haastatteluun liittyvään yhteydenpitoon.

Henkilötiedot poistetaan 31.5.2022 mennessä.

Nimi tai nimimerkki

Sähköposti

Kysyttävää keskustelutilaisuudesta?

Pakolliset kentät on merkitty asteriskilla (), ja ne pitää täyttää lomakkeen lähettämiseksi.*

Lopuksi

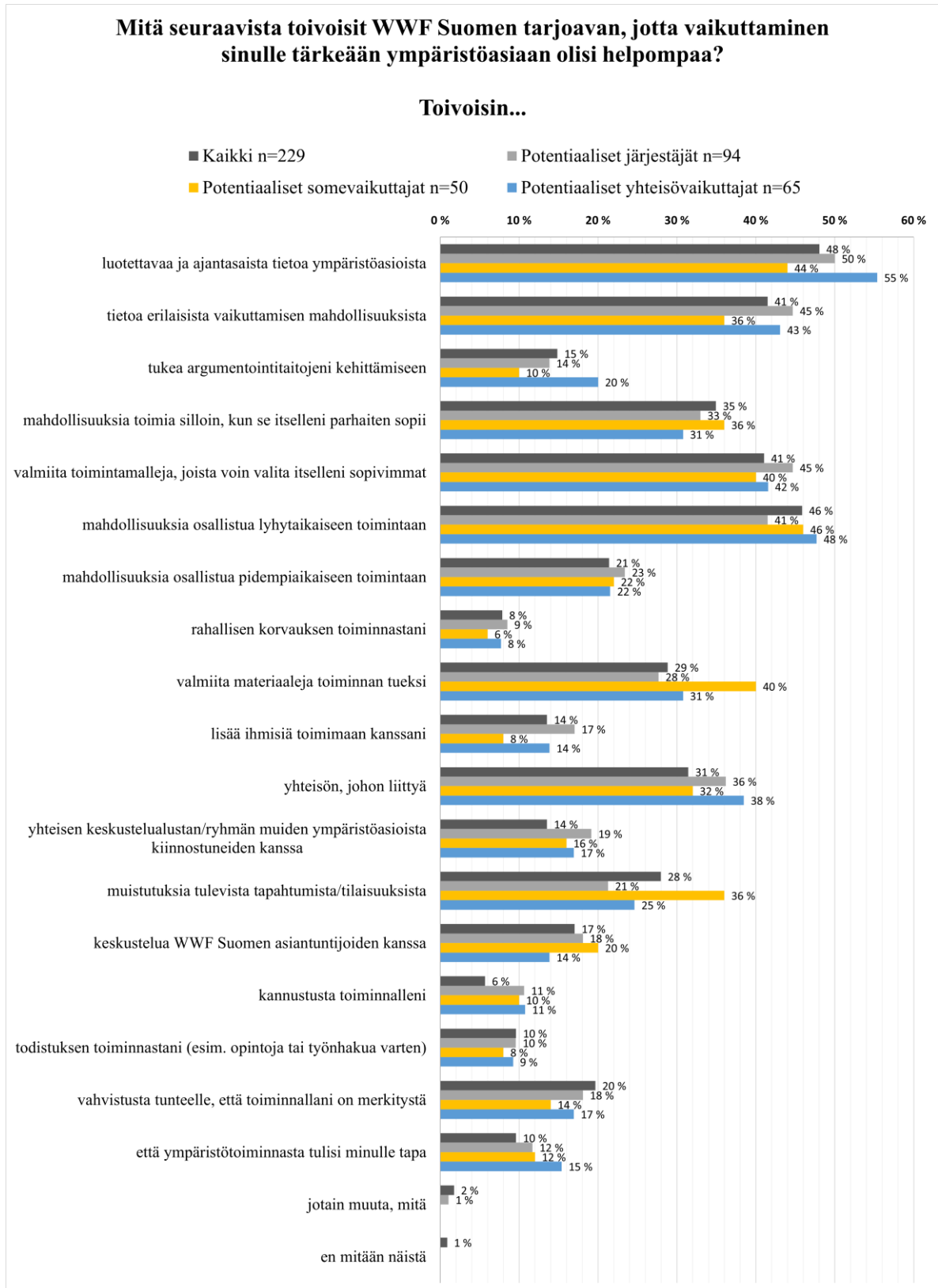
6. Ikäsi *

- 14 tai alle
- 15-24
- 25-34
- 35-49
- 50-74
- 75 tai yli

7. Asuinmaakuntasi *

- Ahvenanmaa
- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Kainuu
- Kanta-Häme
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Päijät-Häme
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

Liite 2. Potentiaalisten ympäristökansalaisten toivoma tuki WWF Suomelta.

Liite 3. Ympäristötoimintaan toivottava tuki ikäryhmittäin.

